

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Verbraak-Stichting. — Het Internaat der Buitenzorgsche Kartinschool. — Menschen te kort? — Sprokkels. — Stemmen uit de Eur. Pers in Ned-Indië. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Ingezonden. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Oost- en West-Ind. Lit.-Overzicht. — Mededeelingen.

VERBRAAK-STICHTING

tot opvoeding en opleiding van kinderen van mindere militairen van alle landaarden en gezindten.

Verantwoording der ontvangen gelden:

Reeds verantwoord (K. W. 20 Febr. j.l. No. 8)	f 55.—
Afdeeling Rotterdam v. d. Vereen. „Oost en West”	„ 25.—
	f 80.—

De Secretaris,
E. F. GROOSS.

Het Internaat der Buitenzorgsche Kartinschool.

Verantwoording der ontvangen gelden:

Reeds verantwoord (K. W. 27 Febr. j.l. No. 9)	f 40.—
Afdeeling Rotterdam v. d. Vereen. „Oost en West”	„ 25.—
	f 65.—

De Secretaris,
E. F. GROOSS.

Mensen te kort?

Mr. Pleyte heeft onlangs te Zürich een rede gehouden over Ned.-Indië. Dit is zeer toe te juichen. Maar in die rede heeft de oud-minister van Koloniën iets gezegd, waarmee ik het als „provinciaal” niet eens ben. Ik heb er in dit blad al herhaaldelijk over geschreven en ik zou het weer hebben gedaan, ware het niet, dat ik meende op andere wijze, de zaak, waarom het gaat, en die van de *allergrootste* betekenis is voor de opheffing der Indische volken, beter te kunnen dienen. Maar nu er in het hier in intellectuele kringen veel gelezen blad de aandacht op is gevestigd, ben ik van idee veranderd en vraag ik weer een plaatsje in ons weekblad.

Mr. Pleyte dan heeft in Zürich gezegd, dat Nederland te klein is om het noodige personeel voor Indië te leveren, personeel, dat de eerste jaren zo hard nodig is om Javanen, Sumatranen, Minanassers enz., op te leiden tot alle mogelijke betrekkingen en ambten. Het is zoo langzamerhand een axioma geworden dat wij 't niet kunnen. Nu levert ons land elk jaar een geboorte overschot van 100000 menschen en meent men, dat het noodig is om de Zuiderzee droog te maken om dat overschot een tijd te kunnen bergen. (Het is tenminste een der argumenten voor de totstandkoming van het grootsche werk). Aan den eenen kant dus geen menschen, aan de andere een groot overschot. Hoe rijmt zich nu dat? Dat er zich geen voldoende menschen aanbieden is een feit,

maar dat ligt hier niet aan de menschen, maar aan de stumperige wijze waarop ze worden voorgelicht en opgewekt.

De hoofdredacteur van een ander hier verschijnend blad heeft mij medegedeeld, dat hij op de bloote mededeeling van het oprichten van een Indische arbeidsbeurs binnen enkele dagen 200 aanvragen om inlichtingen had ontvangen! Er is natuurlijk onder dat koren heel wat kaf, maar het typeert toch den toestand!

En nu laat ik den Hoofdredacteur van de *Provinciale Groninger Crt.* aan het woord:

„Minister Pleyte heeft te Zürich verklaard, dat wij in Nederland menschen te kort kwamen om Indië te ontwikkelen. Ziehier wat de minister volgens een verslag in de „Nieuwe Rotterdamsche Courant” (v. 26 Februari 1919) gezegd heeft:

Het 6-miljoenen volk van Nederland kan niet alleen de intellectuele krachten leveren, die het 45-miljoenen volk op den evenaar zoo dringend noodig heeft. Om voor de hand liggende redenen is het Nederlandsche gouvernement voorzichtig in de keuze van vreemde hulpkrachten. Doch Zwitsersche en Scandinavische jongelui vinden er altijd een open deur. Ingenieurs, geneesheeren, botanisten en andere intellectuele krachten hebben in Ned.-Indië een toekomst. *

Dit schijnt ons een zonderling-tactlooze uitlating voor een pas-afgetreden minister van koloniën. Dat klinkt nu werkelijk alsof de heer Pleyte erop uit was geweest om de grooten liefhebbers van annexeren nog op een nieuw gebied te wijzen.

Als nu een van dezulken aan het annexeren wil gaan, heeft hij de argumenten maar voor het grijppen. Onze zoo pas afgetreden minister doet hem het bewijs aan de hand, dat wij er niet komen kunnen; wij hebben geen menschen genoeg.

Ja — en erger nog — wij passen ook niet royaal het beginsel van de open deur toe. Want de vreemdelingen schiften wij in de grooten, die wij liever niet hebben, en de kleinen, die wij wél toelaten, omdat zij geen annexatieneigingen kunnen hebben.

Inderdaad — zonderling tactlooze woorden, waartegen zoo krachtig mogelijk moet worden opgekomen. Want hoe komt deze oud-minister aan zijn stelling? Hoe weet hij, dat hij niet voldoende intellectuele krachten kan krijgen? Heeft hij dat dan ooit geprobeerd?

Volstrekt niet. Integendeel. Hij gevoelde hier niets voor krachtig aanpakken. Hij besefte niet, dat er hier in Nederland een geest moest worden wakker gemaakt. En hij besefte evenmin, dat wij, Nederlanders, niet het recht hebben 80 percent van ons volk bij een dergelijke uitlating te negeren.

Er zijn twee middelen om hier verbetering te brengen. Van het eene — reclame voor Indië — heeft de minister niet willen weten. Hij heeft een bescheiden poginkje voorbereid gedeeltelijk in die richting (reclame voor staatsbetrekkingen), waar alleen krachtig en snel en algemeen aanpakken had kunnen doen slagen. En — van het andere middel — royaal en flink een beroep doen op het genie en de energie die sluimert en braak ligt in de minder bedeelde Neder-

*) Volgens hetzelfde verslag zou de heer Pleyte dit gezegd hebben als antwoord op de vraag van een der Zwitsersche professoren onder zijn gehoor: Of er ook gelegenheid is tot plaatsing van gestudeerde Zwitsers in Ned.-Indië? Dit mag bij de beoordeeling o.i. niet uit het oog worden verloren. Red. Com.

landers — is voor zoover wij weten, geen sprake geweest.

Nu weten wij — er is veel, dat den minister verontschuldigt. Ons volk is wat bang van radicale maatregelen. De politiek staat in zulke gevallen altijd in den weg. Voor directe maatregelen van zelfverweer werd zooveel geld en zooveel aandacht in beslag genomen. En er is meer.....

Doch daartegenover staat dan toch weer, dat wij Indië niet houden als van ons verteld kan worden, wat deze oud-minister in Zwitserland is gaan vertellen, daartegenover staat, dat de bedoelde maatregelen in het belang van Indië evenzeer als in eigen belang van de allergrootste betekenis zijn en dat zij dus geen uitstel kunnen lijden.

Herhaaldelijk hebben wij al uiteengezet, hoe noodig het is, dat men den Nederlander het besef bijbrengt, dat hij koloniën heeft en in en door zijn koloniën, en als natie en als individu, goed en groot werk kan doen. Wij kunnen ons dus ontslagen rekenen van de taak hier nog eens uiteen te zetten hoe wij ons een grootscheepsche en werkelijk-afdoende reclame voor Indië gedacht hebben.

Doch niet genoeg nog is er de aandacht op gevestigd, dat minister Pleyte niet het recht heeft Zwitsersche jongelui te gaan oproepen, voordat hij dat inderdaad met de Nederlandsche heeft gedaan.

En bij dat oproepen moet men zich niet bepalen tot geluid verwekken doch tot het aanwijzen van een bepaalden weg:

Bijvoorbeeld deze:

Alle Indische maatschappijen geven 0.0x pct. van hun winst voor een fonds, om onbemiddelde kinderen de middelen voor een beschavende opvoeding voor te schieten.

Een commissie zoekt zorgvuldig de naar karakter, lichaam en verstand besten uit de hoogste klassen der lagere school uit en stelt die in de gelegenheid een opvoeding (van een jaar of 8, 9, liefst met hulp van staatsbeurzen) te krijgen, die voor leidende maatschappelijke betrekkingen (bij voorkeur in Indië) werkelijk in elk opzicht (dus niet alleen maar in schoolsch opzicht) voorbereidt.

De aldus opgevoeden hebben den zedelijken plicht om geleidelijk zooveel van hun opvoedingskosten terug te betalen als hun zonder te groote bezwaren mogelijk zal zijn.

Wij stellen niet, dat aan deze methode geen bezwaren zijn verbonden of dat er niet met wijs beleid moet worden opgevoed, doch wij meenen, dat de verantwoordelijke Nederlandsche staatsman in dit moeilijke tijdsgewricht niet verantwoord is, wanneer hij niet getracht heeft het tekort aan liefhebbers van leidend Indisch werk aan te vullen uit de kringen der minder bedeelde. En wij gelooven, dat hij dit met succes zal kunnen doen, wanneer hij een krachtige propaganda niet nalaat en den hier aangegeven of een evenwijdig loopenden weg inslaat om de kinderen van het g e h e e l e volk inderdaad te bereiken.

Het is misschien nu zelfs nog niet te laat..... Wellicht heeft de speech van minister Pleyte nog niet al te zeer de aandacht getrokken”.

Groningen, 1-3-'19.

H. F. TILLEMA.

Sprokkels.

XLIX.

In een onzer vorige „Sprokkels” wezen we op de verspilling van 's lands gelden. Na dien vonden we

CORN. VAN DER SLUIJS
BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.
ALLEEN NOORDEINDE 162^A. TEL. 4782. DEN HAAG.

in een der Indische bladen een nieuw staaltje. Gedurende de *poessa* van het vorig jaar zouden onderwijzers welke daarvoor geschikt geacht werden, van Java en de Buitenbezittingen, een cursus in Maleisch volgen, welke gegeven zou worden door een adjunct-inspecteur van het Inl. Onderwijs. De deelnemers aan den cursus zouden boven hun salaris een daggeld genieten van f 15.—, voor den tijd, dien ze te Batavia doorbrachten.

Reeds ruim een week waren de cursisten te Batavia, doch de adjunct-inspecteur, die den cursus zou leiden, was nog op „dienstreis”, ergens op Samatra. Een dergelijke geldverspilling had voorkomen kunnen en moeten worden.

In verband met het voorgaande, geven we in overweging om in de toekomst de opleiding voor Maleisch en zoo noodig Javaansch, hier in het land te doen geven. De meest geschikten onder de onderwijzers, die een beurs van 't Rijk ontvangen, zouden, nadat ze hun examen voor de hoofdkate afgelegd hebben, in de gelegenheid gesteld kunnen worden, om te Leiden in Maleisch of Javaansch een cursus te volgen. Aan hen, die daarvoor in aanmerking kwamen, zou een akte uitgereikt kunnen worden, overeenkomende met die, welke voor de Inl. talen in Indië behaald kan worden. Uit hen konden dan de onderwijzers voor het Inl. en voortgezet Inl. Onderwijs gekozen worden.

L.

Van Palembang als kolenhaven heeft men groote verwachtingen door de exploitatie der steenkolenlagen te Tandjong. Dat er echter op verschillend gebied nogal een en ander veranderd en verbeterd zal moeten worden, blijkt uit het volgende:

De K. P. M. zond als proef de „Ombilin”, die 8000 ton kan laden, om kolen te halen in stede van de kleinere scheepjes van 1000 ton. Met het oog op de waterstanden voor Palembang werd besloten, dat de boot slechts 4000 ton zou laden.

Om te beginnen moest ze een halven dag wachten voor de monding, daar op de bank niet genoeg water stond.

Te Kertopati bleek de steiger te klein, zoodat slechts twee van de vijf luiken gebruikt konden worden. Doordat het schip zoo hoog boven water uitstak, weigerden 300 koelies te werken, zoodat slechts 300 ton geladen kon worden; de boot vertrok na 3 dagen met 900 à 1000 ton. Voor een volle lading zouden 24 dagen noodig geweest zijn, terwijl de „Ombilin” te Padang met de kolentip in 2½ etmaal volgegooid zou zijn.

Een kolentip en betere havenaccommodatie zijn dadelijk noodig.

LI.

Onlangs troffen we in dit blad een motiveering aan van de handelwijze van het N. I. O. G., dat geweigerd heeft een afgevaardigde te benoemen voor den Onderwijsraad, omdat het Dr. Nieuwenhuis niet de geschikte persoon achtte voor gedelegeerd lid.

De „Nieuwe Soer. Ct.” hoewel Dr. N. minder geschikt achtende dan wie ook, ondanks zijn doctorstitel, ondanks zijn reisje door Japan en de Filippijnen, zelfs ondanks zijn geweldige aanbevelingsbrieven, vindt het toch jammer, dat het N. I. O. G. zich onthouden heeft. Juist omdat Dr. N. niet de gewilde man was, en omdat hij als lid van den Onderwijsraad zooveel verkeerds kan uitrusten, had het N. I. O. G. een vertegenwoordiger moeten aanwijzen, opdat de stem van het machtige vakvereniging gehoord had kunnen worden en deze protest had kunnen aantekenen tegen de onbekookte begrippen, die Dr. N. er stellig op nahoudt.

Met deze opvatting zijn we het volkomen eens. Door onthouding bereikt men niets. Juist in den Onderwijsraad had de afgevaardigde van het N. I. O. G. kunnen aantonen, dat Dr. N. niet de man was, om als deskundige op onderwijsgebied op te treden.

We kennen Dr. N. niet dan uit enkele kranten- en tijdschriftartikelen, waarin hij blijk geeft een voorstander van lichamelijke opvoeding te zijn en een vlotte pen te bezitten.

Bijzondere gaven als wetenschappelijk opvoedkundige hebben we er niet in kunnen ontdekken, doch dat kan aan ons liggen. Wel durven we echter beweren, dat iemand na een zoo kort verblijf in Indië, als dat van Dr. N. niet in staat kan wezen, het Indisch onderwijs te kennen, ergo niet geschikt is als deskundige op te treden.

H. v. VORDEN.

Stemmen uit de Eur. pers in Ned.-Indië.

De ruggegraat van ons leger stervende.

In de „Indië Weerbaar”-week hebben zich te Batavia relletjes voorgedaan, waaraan deelgenomen werd door een aantal Europeesche militairen, opgeruid door Schotman, Sneevliet en consorten, zooals de bladen meldden.

Het meedoen van Europeesche militairen aan bovengenoemde opstootjes heeft den militairen medewerker van de „Java-Bode” naar de pen doen grijpen.

Hij acht het een droevig feit, dat de militaire beginselen van orde in zoodanige mate ondermijnd zijn, dat een klein aantal Eur. militairen zich in

die mate misdragen hebben, dat ze zonder pardon met den sterken arm zullen kennis maken. Schr. is van meening, dat die gebeurtenis niet beschouwd moet worden als een op zich zelf staand feit, dat door de militaire orde wordt te niet gedaan.

De oorzaak van de excess-achtige baldadigheden moet gezocht worden in den geest van den tijd. De European heeft geen voldoening meer in zijn soldatenbedrijf.

Was vroeger voor hem de gelegenheid in ruime mate voorhanden om zich soldaat te toonen door de vele expedities op de Buitenbezittingen, het intrèden van orde en rust aldaar, gepaard aan het steeds stijgende tekort aan Europeesch soldatenmateriaal, de ruggegraat van ons leger, hebben er toe geleid het Eur. element van de B.B. terug te halen en op Java te legeren.

Hierdoor is de European vrijwel aangewezen op het saaië garnizoensbestaan.

Het gevolg daarvan is, dat de soldaat geen voldoening vindt in zijn werk, maar, daar hij dit voor zich zelf niet weet te verklaren, zoekt hij een voor hem aanneembare uitlegging aan zijn gevoelens te geven en wel de menage.

Komt dit verschijnsel voor bij meerdere elementen, die in de gelegenheid zijn met elkaar te verkeer, dan zullen ze elkaar opwarmen, zelfs de anderen aansteken; het feit is er, en allengs gaat het dan van kwaad tot erger.

Deze feiten en toestanden moeten in nauw verband gebracht worden met den geest der tijds en men dient nauwgezet te overwegen, welke middelen kunnen leiden tot verbetering.

Nog niet heel lang geleden taxeerde men de gevechtswaarde van het Inlandsch element zoo laag, dat men den European beschouwde als de ruggegraat van het leger. Toen het Europeesche element in getalsterkte afnam, wille men den Menadonees vervormen tot een brokje ruggegraat, vergetende, dat de Inlander, mits goed aangevoerd, ook zeer goed bruikbaar is. Nu het Europeesche element schaarscher wordt in het leger en overgegaan is tot uitingen, die rechtstreeks tegen het gezag gekeerd zijn, zou schr. het begrip „ruggegraat” willen verwijderen.

De voorstellen van generaal v. Rietschoten, die zullen leiden tot een toetreding in belangrijke mate van het Inlanderdom in ons leger, zal een gewichtige stap op defensie-gebied zijn, welke leiden zal tot de verdwijning van den beroeps-militair: Een beroepsleger is ten eenenmale uit den tijd, en omdat het niet meer strookt met den tijdgeest, en omdat het veel te duur is.

Schr. acht het op den weg der overheid te liggen om het jarenlange proces van inkrimping te verbaasten door de slechte elementen uit het leger te verwijderen en naar hun land terug te zenden en aan de overigen de gelegenheid te benemen opnieuw een dienstverband aan te gaan, tenzij ze zich willen laten opleiden tot Europeesch kader.

De tot nu toe onontbeerlijk geachte ruggegraat zal verdwijnen, doch het leger, samengesteld uit Europeesche en Inlandsche miliciens, „sterk gerecendreed liefst door Europeesch beroeps-kader”, welks positie zeer aanlokkelijk dienst gemaakt te worden, zal krachtig genoeg blijken om zich met kans op succes te werk te stellen.

Pandhuis-„makelaars”.

De „Java-Bode” wijst op een artikel in „De Schatter”, het orgaan van den bond van Pandhuispersoneel, in welk artikel een boekje wordt opgedaan over de „makelaars”, die op elk pandhuis-erf zijn te vinden en over hun slechten invloed op het lagere personeel.

Schr. wijst op een met groote beyreending ontvangen circulaire, die het niet mogelijk maakt het slechte volk van het pandhuis-erf te weren. Aan den eenen kant moeten de ambtenaren met alle hun ten dienste staande middelen het bedrijf der makelaars (sters) onmogelijk maken en aan den anderen kant wordt den makelaars niet alleen veroorloofd hun lucratief bedrijf uit te oefenen, maar moeten de ambtenaren er zorg voor dragen, dat ze zelfs ongestoord de vruchten kunnen plukken.

„Een ieder zal het met mij eens zijn”, aldus schr., „dat het makelaarsbedrijf de kanker voor den dienst is, dat verreweg het grootste deel der pleegde misdrijven met panden door het personeel mogelijk wordt gemaakt door de hulp dier personen.” Het ligt het meest voor de hand om die makelaars, het uitschot van het uitschot der Inlandsche wereld, den toegang tot het pandhuis-erf te verbieden. Maar om zoo'n verbod uit te vaardigen, behoort tegenwoordig een „reuzenmoed” toe..... Ronsebonslawai in de Inlandsche couranten... Audiënties bij den G. G..... Desavoueringen..... Gezwan in den Volksraad..... en meer bedreigen een ieder, die een mannelijke „Daad” wil doen. Bovendien zou door een verbod een deel van het personeel gedupeerd worden, vat ge..... De zwakke broeders (n.l. de meest modernen en de grootste schreeuwers) krijgen dan geen gratis koffie, pisanggoreng en andere versnapering; geen vrije boedjangs meer, die

GINNEKEN. Inrichting voor Physische Therapie

„WDRISHOFEN”. Geneesheer: Dr. J. C. MOM, Arts.

Hydrotherapie (Kneippkuur), Electrotherapie, Massage, Vibromassage, enz. Behandeling van Zenuwziekten, Rheumatische, Aandoeningen van Hart- en Ademhalingsorganen, Spijsverterings- en Stofwisselingsziekten.

SPREKUREN: te Ginneken alle werkdagen behalve Dinsdag en Vrijdag.

Inrichting te Rotterdam, Tuinderstraat 87-89. Spreekuur: Vrijdag 12-2 uur n.m.

N.V. Ch. L. Boucher's Handelsvereniging

Specialiteit in Kaartsysteem

DEN HAAG Kneuterdijk 5-7 Tel. H. 1600-924-925

AMSTERDAM Kalverstraat 35 Tel. C. 2153

GRONINGEN Spilsluizen 13 Tel. 2372.

Middelbare School v. Handel en Administratie. SWEELINKSTRAAT 17-19 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

AFD. A. Bijzondere Middelbare Handelsschool met als onderbouw eene H. B. S. met 3-jarigen cursus. Bij beschikking van Z. M. den Min. van Binnenl. Zaken gelijkgesteld met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

AFD. B. Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus. Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide inrichtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-jarige cursus eerst beslist hoeft te worden na het afloopen der 2e klasse. De school wordt ook door Meisjes bezocht. Prospectus en inlichtingen bij den Directeur.

F. TIJMS

INDISCHE UITRUSTINGEN voor officieren en Burger-ambtenaren

F. C. v. HAL & ZONN Hofleveranciers BREDA TEL. 442

Toko Samoea Ada

Firma H. C. MORSINK Ezn.

Hobbemastraat h. P. G. Hooftstr. 30

Amsterdam, Interc. Tel. Z 24.

Samballans, Boemboe-Boemboe, Sereh, Kemiris, Assem, Trassie, Knuffoek, Koeping Tikoes, Sedap Malem, Kroepoek Palembang, Agar-Agar, gedroogde Lombok, Koenjiet, Wadja's, Koekoesans, Rijstlepels, Roode Rozensiroop, Gambier, Bidara-oepas, Boea-Tempagang, Sarongs, Slendangs-Kapstokdoeken, Kleedjes, enz.

WAJANGPOPPEN

BATIKSTOFFEN

(per el),

JAPANSCH EN CHINEESCH CURIOSA,

GENDIES.

Adverteeren doet verkoopen.

's-Gravenhaagsche Muziekschool „DE TOONKUNST”

Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477 Spreekuur 10-1 en 2-6

Directie: JAMES ZWART, Artistiek Leider; H. F. PERIZONIUS, Administratie

Instrumentaal, Vocaal en Theoretisch Onderricht

Prospectus kosteloos.

Aanmeldingen dagelijks.

de etensdragers komen brengen en halen, voordeelige transacties tusschen dat deel van het personeel en de makelaars zou dan niet meer mogelijk zijn."

Door het bewijzen van diensten krijgen de beambten verplichting aan die personen, zoodat de makelaars boven het andere publiek bevoordeeld worden.

Bij het inbrengen als bij het lossen worden het eerst die personen geholpen, welke tegen betaling van een zeker bedrag de hulp inroepen van de handlangers der beambten (makelaars).

Hoeveel panden verdwijnen er niet spoorloos bij den uitreiker! Hoe komt het, dat juist de makelaars in het bezit zijn van pandbrieven, waarop een hoog surplus gevallen is, indien hun de nummers niet zijn meegedeeld?

Bij het afhalen van surplus kan men het best tegen de makelaars optreden door te bepalen, dat alleen de eigenaars der beleende goederen recht hebben op het op hun briefje gevallen surplus. Het hoofdbureau gaat van de meening uit, dat iedere bezitter van eene pandbrief recht heeft op surplus, dus dat een pandbrief een bewijs is, betaalbaar aan toonder.

Er moet uitgemaakt worden, wien het surplus toekomt: den eigenaar van het goed of den toevaligen bezitter van den pandbrief.

Schr. haalt dan een voorbeeld aan van een pandhuis, waar de administrateur weigerde een hoog surplus van ± f 40 uit te betalen aan een makelaar, die omtrent de herkomst van het pandbriefje geen inlichtingen kon verschaffen.

Een klacht van de makelaarsbende volgde en het H.B. stelde den beheerder in het ongelijk.

In hetzelfde pandhuis was de administrateur achter gekomen, dat eenige beambten maandelijks van de makelaars een zeker bedrag ontvingen, terwijl het uitbetaald bedrag aan surplus voortdurend steeg. Het verband was niet ver te zoeken. Rapport werd opgemaakt en een beambte..... overgeplaatst voor straf.

Bij dat pandhuis parasiteeren plm. 70 makelaars(sters), en kan men wel nagaan hoeveel, of liever gezegd, hoe weinig de werkelijk belanghebbenden profiteeren van de moeite, die de beheerder zich getroost om de goederen op de veiling zoo duur mogelijk te verkoopen, om zooveel mogelijk surplus te hebben."

Voor wie doen de ambtenaren hun best, niet voor de gewezen eigenaars van het goed, maar voor een bende slechte, beruchte, werkschuwe elementen.

Terecht vraagt schr. of het niet beter ware alle goederen tegen beleeningsssom + rente te verkoopen en geen surplus te maken, om te voorkomen, dat luie op de bevolking schuimende schavuiten er voordeel uit hebben.

Hij zou het dan ook een weldaad achten voor de bevolking en het pandhuispersoneel, wanneer de beheerders de bevoegdheid bezaten om slecht volk van het pandhuis te weren. Het aantal klachten, kwetsies, fraudes e. d. zou wel met 90 pCt. verminderen.

(Wij zouden wel willen vragen, wat er tegen kan zijn om den beheerders van pandhuizen die bevoegdheid inderdaad toe te kennen. Red.)

Belastingpolitiek en Belastinghervorming.

Naar aanleiding van het feit, dat op het laatste congres der Centrale Sarekat-Isdam besloten is een commissie te benoemen om een belastingstelsel in studie te nemen en voorstellen te bewerken, heeft de redactie van het „Bat. Nwsbl." in een paar opvolgende nummers een artikel gewijd aan belastingpolitiek en de daarmee in verband staande belastinghervorming. Het „Bat. Nwsbl." vindt het een uitnemende gedachte van de S. I. om haar aandacht te wijden aan de bestudeering van een belastingstelsel, want, hoewel de Indische belastingpolitiek tot een der meest besproken onderwerpen van het koloniaal bewind behoort, mist men tot nu toe een diepergaand onderzoek van het huidig belastingstelsel.

Een stelselmatige kritiek op de grondslagen der fiscale politiek heeft ontbroken.

Door de regeering wordt gewerkt aan de uitvoering eener grootsche gedachte, n.l. de unificatie der belastingen voor alle rassen. Zal men bij de publicatie van het nieuwe ontwerp eerst gelegenheid hebben het nader in beschouwing te nemen, reeds nu bestaat aanleiding tot het oordeel, dat de beginselen waarop het belastingstelsel der Inl. bevolking berust, door en door ondoordacht is, „wijl ten eerste het staatkundig onjuist, ten tweede in strijd met de lessen

der geschiedenis van het belastingwezen, ten derde onhoudbaar vanuit het standpunt der moderne economie is."

De algemeene beginselen van belasting wortelen in het wezen van den Staat zelf, en tot recht verstand van de algemeene belasting-beginselen dient men zich klaar te maken, welke rol de staat vervult in de maatschappij.

En nu zal men beseffen, dat de huidige verhouding van staat en maatschappij in de Europeesche rijken een geheel andere is dan in een kolonie, m. a. w. dat „wanneer een algemeene inkomstenbelasting in die verhouding in Europa een rechtvaardiging vindt, zij dan als de essentieele belasting voor de buitengewesten in de verhoudingen hier niet anders dan het tegendeel van hare rechtvaardiging, n.l. hare veroordeeling, vinden kan. Naarmate elk burger door het parlementair regime steeds meer direct in het staatsleven betrokken werd, kregen de directe belastingen de overhand. Maar waar is er in Indië sprake van, dat de Inlanders op de B.B. betrokken worden in het koloniale staatsleven?"

Zeker was er geld nodig, een band tusschen overheid en bevolking en wellicht een verlangen om de bevolking aan te zetten tot den overgang van ruilgemeenschap in geldhuishouding, doch in plaats van belastingen te zoeken, die aansloten bij de verhouding van de Inl. maatschappij tot den koloniale staat, nam men belastingen over, die pasten in de verhouding van een Eur. maatschappij tot een parlementairen staat.

Waar in Indië de familie- en natuurhuishouding geleidelijk overgaan in een individueele geldhuishouding, had men daarbij aansluitende belastingen moeten invoeren.

Toen W. Europa in dezelfde periode van overgang verkeerde, trachtte men de staatsinkomsten te vinden uit Domeingelden, Regaliën, Invoer- en Uitvoerrecht, met af en toe heffingen-in-eens.

Later werd de algemeene grondbelasting bepleit, terwijl eindelijk de inkomstenbelasting kwam, aansluitende bij den socialen drang om het inkomen van elk individu nauwkeurig in geldswaarde te bepalen.

Deze drang is aan de Indonesische volken nog vreemd en daardoor beschouwen deze alle pogingen van bestuurszijde daartoe als willekeur.

Het beginsel, dat elke oeconomische ontwikkelingsperiode zijn specifieke belastingen moet hebben is ten opzichte van de Inl. bevolking ten eenemale miskend.

Het gewichtigste bezwaar ligt echter in de psychologie der belasting.

Overal, op schier elk gebied erkent men de groote betekenis van het zieleleven der menschheid.

„De psychologische factoren, welke bij waarde-bepalingen, bij oeconomische crisis, bij materiele behoeften, bij loonregelingen en ook bij belastingen betrokken zijn, bleken van zooveel belang, dat niemand het meer in zijn hoofd krijgt om religieuze, juridische of oeconomische problemen met een maatschappelijke strekking op te lossen, zonder den sociaal-psychologischen kant er van te onderzoeken — behalve blijkbaar de Indische fiscus."

En toch is er in Indië meer dan in Holland aanleiding voor overwegingen, ontleend aan de psychologie der menigte.

In Indië toch blijft de bestemming van de opbrengst der belastingen uiteraard voor de bevolking vrijwel onbekend, zoodat elke belasting het karakter krijgt van een schatting.

Daarom behoort men het noodige geld ongemerkt te innen om zoo min mogelijk weerstand op te wekken, en anderzijds zoo te besteden, dat de belastingbetalenden er de directe resultaten van zien.

De psyche der Oostersche menigte wordt minder geprikkeld door een onmerkbaar verhooging der katoenprijzen, passartarieven, uitvoerrechten, regie- en accijnsheffingen en andere verterings-, verkeers- of productiebelastingen dan door een directe belasting van enkele guldens eens per jaar.

Een inkomstenbelasting is alleen rationeel in een maatschappij, waar alle bezit en elke arbeid opgeld waardebaar is. Maar hoe zal men een Sumatraan of Menadonees aan het verstand brengen, dat het huisje of veldje, dat hij bezit een huurwaarde bezit, waarmee zijn inkomen verhoogd moet worden?

Laat men hem uit de inkomst van zijn klappers of vee een bedrag betalen, dan voelt hij dat als een heffing op de opbrengst van zijn vermogen of op

F. I. TAVERNE, Arts.
PIET HEINSTRAT 30 's-GRAVENHAGE.

SPREKUREN:

Maandag, Dinsdag, Donderdag en Vrijdag,
van 10.30 tot 1.30 uur.

Behandeling van: *Beenwonden*, waarbij geen rust vereischt wordt, *Suikerziekten*, *Nierziekten*, *Huidziekten* en *Geslachtsziekten*.

Laat Uwe woning Electrisch Verlichten

(hetzij voor eigen rekening of voor rekening der Centrale)

bij de

N.V. Electro-Technisch Bureau

v.h. **W. HAAXMAN & Co.,**

gevestigd te **AMSTERDAM, Singel 176.**

Bijkantoren: **DEN HAAG, Piet Heinstraat 29.**

NIJMEGEN, Ziekenstraat 2.

ZEIST, 2e Dorpsstraat 32a.

INGENIEURSBEZOEK GRATIS.

MAISON LUERS FRÈRES

HOFLEVERANCIERS

Paleisstraat 6 Amsterdam

LINGERIES

UITZETTEN

Eigen fabriek.

Chirurgische Instrumentenfabriek

1/4 LOTH & STÖPLER

Directeur: **H. STÖPLER**

TRANS 1-UTRECHT

UITRUSTINGEN

voor **H. H. DOCTOREN**

Complete Installaties

voor **Hospitalen**

Fabrikante: Nord Compressor

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN

Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.

VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17;

's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeg 26;

Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

UITRUSTINGEN voor INDIE.

Geheel compleet

CIVIEL EN MILITAIR

G-VLES

Breestraat 177 LEIDEN.

Tel. Int. 393.

den afzet van zijn product, omdat dit heffingen zijn, die historisch thuis hooren in het sociaal milieu, waarin hij leeft.

Al is de inkomstenbelasting in theorie nog zoo mooi, al legt men in alle kampongs ook honderdmaal de voortreffelijkheden van een inkomstenbelasting uit — het geeft niets, omdat de sociale instincten sterker zijn dan de theorie.

En de indirecte belastingen zijn even onmisbaar als de directe, ze behooren in onderling verband te worden aangewend. Op het verband en de verhouding komt het aan; die moeten voor Indië zijn:

„Ten behoeve van de algemeene Landsmiddelen hoofdzakelijk indirecte belastingen.

Directe belastingen voornamelijk ten behoeve van autonome rersorten.”

Het geld door de bevolking opgebracht, wordt onder haar toezicht besteed, wanneer de inkomstenbelasting behouden blijft als belasting ten behoeve van dessa- of regentschapsraad. Ze zal dan zijn een bijdrage voor een staatkundige gemeenschap waarmee de betalers een sterken band voelen; de jongere belastingvorm zal bij een jongeren ontwikkelingsvorm aansluiten en de bevolking zal zelf haar belastingen kunnen regelen, zoodat er geen tegenstand meer zal zijn.

Het Indische gemeenebest krijgt haar heffingen uit indirecte belastingen, vooral uit bedrijfswinsten.

Het beginsel voor het Ind. belastingstelsel in het algemeen zij: „Geen directe belastingen zonder zelfbeschikkingsrecht inzake de besteding.

Suriname.

Het blijft nog steeds moeilijk naar tijdsorde te volgen hetgeen in onze kolonie voorvalt. Wij ontvangen nu een pak couranten, ouder dan die per een vorige gelegenheid aangekomen zijn.

„De West” van 3 December zet de mededeelingen over den machinalen hout-uitsleep voort.

„Het is een lust om te zien hoe die zware stammen — die anders door 20 of meer arbeiders moeizaam voetje voor voetje worden voortgesleept — als 't ware huppelend achter den kabel aandansen. Men kan ze niet eens bijhouden”.....

„Door het uitsleepen ontstaan breede paden in het bosch. Eerst een breed middenpad, bij wijze van hoofdweg. Op dit breede pad komen allerlei zijwegen uit. Want — en dit is een groot voordeel — het uitsleepen bepaalt zich niet tot wat in de rechte lijn ligt. Met behulp van voetblokken kan men het hout eerst door een zijpaadje naar den hoofdweg sleepen en vervolgens naar de rivier.

Een ander groot voordeel van de Singer Wood Machine is, dat zij werkt met twee kabels, die een wisselwerking hebben. Wordt de ene ingehaald, dan beweegt de ander zich automatisch naar het bosch, zoodat men daar nooit behoeft te wachten op een kabel.

De boschnegers aan de Saramacca zijn vol belangstelling voor het nieuwe werk. Het lijkt hun wonderbaarlijk, dat het vervoeren van zware houtblokken, waar zij weken voor noodig hebben, in een omzien geschiedt door de machine.

Er is kans, dat dit volkje door de machinale werkwijze wat geregelder aan den arbeid zal gaan dan vroeger. Nu het uitsleepen zooveel gemakkelijker maakt, kan men voor het vellen der boomen wat hooger loon betalen”.....

„De streek waar er gewerkt wordt, bevat eendeloze uitgestrektheden nagenoeg zuiver Peto bosch (Dimorphandra excelsa). Om een betrekkelijk smalle strook langs de oevers af te werken, zullen vele jaren noodig zijn.”

„De West” van 6 December verneemt, dat de houtvester J. W. G o n g r i j p op zijn jongste reis naar de Marowijne nieuwe belangrijke ontdekkingen gedaan heeft in zake het voorkomen van rozenhout.

In „De West” van 10 December het verslag van een belangrijke lezing van den heer G. v a n D i e n Jr. over plantage-boekhouding.

„Het ideaal zou zijn, een centraal statistiekbureau te hebben te Paramaribo, dat volgens een bepaald plan de gegevens verwerkt van alle plantages. Dit zal vooreerst wel tot de vrome wenschen blijven behooren. Doch een groote stap vooruit zou het reeds zijn, als naar meer gelijkvormigheid in de boekhouding wordt gestreefd.”

Over de ontdekking van ijzererts schrijft „De West” van 17 Januari:

„Door den mijn ingenieur E. A. D o u g l a s, belast met de leiding van het bauxiet-onderzoek in Suriname, is op een prospectietocht naar een bauxietvindplaats in het Nassau-gebergte (Boven Marowijne) een belangrijke hoeveelheid ijzererts gevonden.

In verband met de scheikundige samenstelling van het erts, komt genoemde mijn-ingenieur tot de conclusie, dat het gewenscht is om een nader onderzoek in te stellen naar het voorkomen van ijzererts in Suriname.

Waar de behoefte aan ijzer na het beëindigen van den oorlog zeer groot zal zijn, is het mogelijk, dat deze ontdekking voor Suriname van groot belang zou kunnen zijn.

Ook in verband met de vestiging van eene hoogoven-industrie in Nederland acht de Gouverneur — blijkens een ter zake door hem gezonden schrijven aan de Koloniale Staten — het van bijzonder belang, dat aan deze zaak aandacht geschonken worde.

Hij vindt daarom aanleiding het denkbeeld te overwegen om aan den Minister van Koloniën de uitzending uit Nederland te vragen van een mijn-ingenieur tot het doen instellen van een nader onderzoek naar het voorkomen van ijzererts in Suriname en van de mogelijkheid tot exploitatie.

Aangezien om de hiervoren aangevoerde redenen het gewenscht zou zijn een spoedige uitzending te doen plaats vinden, acht de Gouverneur het niet geraden eene beslissing uit te stellen totdat de noodige gelden hiervoor op de begroting voor het jaar 1920 kunnen worden aangevraagd. Zijne Excellentie heeft daarom in een onderhandsch schrijven het oordeel van de Staten over deze aangelegenheid gevraagd.”

In verband met het bovenstaande vestigen wij er de aandacht op, dat reeds August Kappler in zijn boek „Surinam”, Stuttgart 1887, blz. 2 spreekt over ijzer „das sich in grösster Menge vorfindet”.

Ook Dr H. van Cappelle maakt melding van „een menigte blokken zwart of roodgetint ijzererts over den bodem verspreid.” („De Binnenlanden van het District Nickerie”, Baarn 1903, blz. 182. Zie verder in de „Encyclopaedie van Nederl. West-Indië, het artikel „Aardkunde” blz. 4).

Bij een rondvraag op initiatief van een hunner, bleken de voornaamste kooplieden te Paramaribo, wat de overgrote meerderheid aangaat, geen bezwaar te hebben tegen wettelijke regeling der winkelsluiting. Het voornemen bestond dit gevoelen ter kennis te brengen van Gouverneur en Staten.

Tegen 27 Dec. j.l. was een vergadering opgeroepen van alle ambtenaren in de kolonie ter bespreking van een gemeenschappelijke actie voor salarisverhoging. De heer E. T. Esser zou de vergadering leiden.

De drukbezochte vergadering besloot — nadat door den heer Kleine het onderwerp was ingeleid — een commissie te benoemen om van advies te dienen in zake de voorgenomen salarisactie.

Zooals reeds vroeger medegedeeld, is de heer D. S. Huizinga, directeur van den landbouw in Suriname, belast met de leiding der West-Indische Cultuurbank.

Naar „De West” meldt, is de benoeming niet definitief, maar op proef. Dit is als eisch gesteld door den heer Huizinga. Hij acht de levensvatbaarheid van de Cultuurbank zoodanig samen verbonden met het immigratievraagstuk, dat hij, wanneer de aanvoer van arbeiders niet verzekerd is, niet bereid zou zijn zich definitief aan de Cultuurbank, die dan geen toekomst heeft, te binden.

De Hindostansche Vereeniging te Paramaribo heeft op het bericht van overlijden van mr. G. H. Barnet Lyon een telegram van rouwbeklag gezonden aan mevrouw Barnet Lyon in Den Haag.

De kabel Fort de France—Paramaribo is gestoord. Telegrammen voor Fransch en Nederlandsch Guyana worden verzonden langs de noordelijke wegen. Alle gelegenheden zonder prijsverandering.

Wij hebben een bezoek gebracht aan de Jaarbeurs. Na al hetgeen men daarover in de dagbladen vindt, zullen wij hier geen verslag doen van onzen rondgang, maar volstaan met een opwekking tot onze lezers om, bij een bezoek, vooral niet te verzuimen flink wat tijd door te brengen in het Koloniaal Paviljoen, het Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut, de Handelsmaatschappij en het Bureau voor handelsinlichtingen. Daar is ontzagge-lijk veel te leeren.

Onze lezers zullen zich Killinger nog herinneren, die eenige jaren geleden bij de politie in Suriname diende en daar getracht heeft een revolutie in optima forma te verwekken. Hij werd tot gevangenisstraf veroordeeld.

Thans weet het „Algemeen Handelsblad” mede te deelen, dat hem te Praag eene betrekking bij de politie aldaar is aangeboden.

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.

Recepten van een Indisch Kokki.

BEWERKT VOOR HOLLAND

DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Schrijver van „De Moderne Kookkunst”

3DE DRUK.

Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

Olympia Theater

Prins Hendrikplein 3 Tel. H. 9521

Passage-Bioscope

Telefoon H. 3731

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma

Olympia Theater doorloopende voorstelling, aanvang acht uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

Firma delaren

Z. H. V.

De Zeeuwsch-Hollandsche Verzekeringsbank, Weteringkade 41, 's-Gravenhage, Tel. H. 528, heeft buitengewoon vrije voorwaarden en zeer billijke premien voor Ziekte-, Ongevallen-, Aansprakelijkheid- en Arbeidscontract-Verzekering.

ACTIEVE VERTEGENWOORDIGERS GEVRAAGD.

Curaçao.

In de Curaçaosche Crt. van einde December j.l. lezen wij:

„Het jaar, dat nu ten einde spoedt, is over het algemeen evenmin als het voorgaande jaar gunstig geweest voor Curaçao. Het heeft zich gekenmerkt door toenemende duurte en schaarschte van alle levensbehoefden. Enkelen zullen een goed jaar hebben gehad wat hun inkomsten betreft, maar de meesten zullen hebben gestaant voor de moeilijkheid van uitgaven te bestrijden, welke in grootere mate waren toegenomen door hun inkomen.

Verder is Curaçao in dit jaar bezocht door de Spaansche griep, die vele gezinnen in rouw heeft gedompeld.

En nu staan wij bij de intrede van 1919 aan den vooravond van den vrede, die een einde zal maken aan den vierjarigen wereldstrijd. Moge spoedig het einde van den oorlog beklonken worden in een verdrag, dat de wereldbrand, gelijk wij beleefd hebben, voor goed tot de onmogelijkheden zal maken.”

* * *

De Gouverneur heeft van den Gouverneur van Puerto Rico een schrijven ontvangen, waarin Zijne Excellentie zijn dank betuigt voor de deelneming, die de bevolking van Curaçao heeft betoond bij den ramp, die Puerto Rico onlangs heeft getroffen, en tevens mededeelt, dat de Volksvertegenwoordiging van Puerto Rico bij algemeene stemmen een motie heeft aangenomen, waarin zij haar dank uitsprekt voor wat de Curaçaosche bevolking bij die gelegenheid voor die van Puerto Rico heeft gedaan.

* * *

Bij den Kolonialen Raad is ingediend een ontwerpverordening houdende bepalingen ter bestrijding van besmettelijke ziekten.

* * *

Naar de *Amigoe meldt*, heeft het Gouvernement den schoener „Estelle” voor f 50.000.— gekocht.

* * *

Hetzelfde blad van 7 Dec. j.l. schrijft: „Hedenmorgen bracht de Samson, die 3 Oct. naar Gulfport vertrok, den nieuwen Amerikaanschen lichter *Puerto Cabello* van 1400 ton, binnen. De Curaçaosche vooruit!”

* * *

PERSONALIA.

De *Cur. Crt.* van 3 Jan. j.l. meldt: De HoogEdelGestrenge Heer Mr. Th. I. A. Nuyens heeft als Gouverneur ontslag gevraagd tegen April a.s.

Mr. Nuyens is in Augustus 1888 op Curaçao aangekomen als lid van het Hof van Justitie, fungeerde van 1892 tot 1894 als president van dit Hof en werd op 1 Maart 1900 benoemd tot Procureur-generaal. In 1909 volgde zijne benoeming tot Gouverneur van Curaçao, welke betrekking hij op 16 Oct. 1909 aanvaardde.

* * *

Bij Kon. besluit van 1 November l.l. is A. J. C. Brouwer, op zijn verzoek, met ingang van 1 Januari eervol ontslagen als gezaghebber van St. Martin, onder dankbetuiging voor de langdurige diensten door hem aan den lande bewezen.

* * *

Bij de dezer dagen gehouden examens slaagden: 21 December: Mej. B. R. Prince voor de akte Fransch, Mej. A. A. Celestino voor de akte als onderwijzeres 4e kl. en Mej. J. M. Johansson voor de akte boekhouden;

23 December: Mej. H. Thyssen en J. Timmerman voor de akte als onderwijzeres 3e klasse;

24 December: Mej. M. C. Otamendi voor de akte Spaansch, Mej. E. Henriquez en A. P. Beajon voor de akte als onderwijzeres 4e klasse.

* * *

Blijkens een artikel voorkomende in „The Journal of the American Medical Association”, heeft onze landgenoot de heer E. E. Ecker, Ph. D. te Cleveland, een methode gevonden om influenza-bacillen zuiver te kweken.

* * *

Het Bestuur van de Vereeniging „Het Groene Kruis” alhier maakt hierbij aan de leden bekend, dat op een daartoe door gemeld Bestuur met machti-

ging van de Hoofddirectie dier Vereeniging in de maand Maart j.l. gedane voordracht, in de te Amsterdam in de maand Juli 1918 gehouden Algemeene Vergadering der *Algemeene Nederlandsche Vereeniging „Het Groene Kruis”*, tot Lid van Verdienste dier Algemeene Nederlandsche Vereeniging werd benoemd Dr. C. A. Zeppenfeldt, arts te Curaçao.

In het verslag dier Vergadering opgenomen in het Maandschrift „Het Groene en het Witte Kruis”, Officieel Orgaan van de A.N.V. „Het Groene Kruis”, van September 1918, wordt verder het volgende vermeld: „De Vergadering had het voorrecht in haar midden te zien Dr. den Houter, Hoofdinspecteur der Volksgezondheid te 's-Gravenhage. Door den Voorzitter daartoe uitgenoodigd, bracht Dr. den Houter verslag uit van zijn ervaring in zake den „Groene Kruis”-arbeid op Curaçao en van het zeer belangrijk aandeel dat Dr. Zeppenfeldt van den beginne af in dien arbeid heeft genomen. Zonder diens toedoen zou het „Groene Kruis”-sanatorium, dat in een behoefte voorziet, zeker niet tot stand gekomen zijn. De vergadering luisterde met groote belangstelling naar de mededeelingen van Dr. den Houter, waaruit duidelijk bleek, dat „Het Groene Kruis” te Curaçao bloeit en dat men meeleeft met de moedervereeniging in Nederland.”

Het was aan Dr. Zeppenfeldt evenwel niet gegeven nog vóór zijn dood deze huldebetoon, waarbij zijne verdiensten werden erkend, te mogen ontvangen, aangezien hij reeds op 3 Augustus is overleden voor dat dit bericht alhier had kunnen zijn.

Curaçao, 12 December 1918.

Namens het Bestuur voormeld,
De Voorzitter,
J. C. B. FORBES.
De fung. Secretaris,
J. H. PERRET GENTIL.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Boedi Octomo. Het in het vorige weekoverzicht bedoelde verslag van *Boedi-Octomo* wordt aldus vervolgd in de *Darmo-Kondo*: „Den heer *Stokvis* werd toegestaan in het Hollandsch het woord te voeren. Spreker vroeg den heer *B a r s*, of hij, naast de slecht Nederlandsch sprekende Inlandsche leden van den Volksraad, wel gelet heeft op de nog slechtere uitspraak van enkele „Europeesche” leden? (Hilariteit en applaus).

Vervolgens de oprichting der *Algemeene Middelbare School* besprekende, verklaarde de heer *Stokvis* de H.B.S. minder geschikt, niet alleen voor de Inlandsche, doch ook voor vele Indo-kinderen. Met veel toewijding en aandacht wordt er naar de leeraren geluisterd tot de laatsten beginnen te beseffen, dat de leerstof in 't geheel niet tot hen doorgedrongen is. Alleen voor kinderen met zeer bijzonderen aanleg verklaarde spr. de H.B.S. geschikt, daarom waarschuwde hij de Inl. ouders ernstig om zich niet door de H.B.S. te laten verlokken, maar meer aandacht te schenken aan de *Algemeene Middelbare School*. Verschillende Inlandsche sprekers, onder wie ook in de eerste plaats *Alimin*, brachten, zonder protest van de bestuurstafel, het debat over op algemeen politiek terrein, zoodat wij — aldus de verslaggever — het door hen gesprokene zonder schade kunnen uitschakelen.

Hierna beantwoordde de heer *Dwidjosewojo* de verschillende sprekers. Allereerst verklaarde hij, dat *Boedi-Octomo* het Nederlandsch voorstaat, alleen om de eerst noodige kennis te kunnen verwerven en tot op zulk een hoogte, dat de Inlandsche leerlingen naar behooren het onderwijs kunnen volgen op de middelbare scholen. Den heer *B a r s* werd geantwoord, dat uitschakeling thans reeds van het onderwijs in het Nederlandsch gelijk zou staan met verlaging van de maatschappelijke waarde der Inlanders. Bovendien zou, volgens sprekers overtuiging, degene, die geen hooge idealen koestert, steeds nederig moeten blijven.

Met applaus wordt de heer *Tjokroaminoto* op het podium begroet. Spreker drong er op aan, dat *Boedi-Octomo* zoo spoedig mogelijk de door haar beoogde middelen tot bereiking van haar programma zou uiteenzetten, daar spreker onbekend is met het eigenlijke streven van *Boedi-Octomo* en haar werkprogramma. De heer *Dwidjosewojo* heeft gezegd, dat wie geen hooge idealen bezit, ook altijd nederig zal blijven, maar spreker waarschuwde voor te hooge idealen, daar men dan net zoo goed op Lawang* terecht kan komen. *Boedi-Octomo* wil alles geleidelijk invoeren... Maar hoe kan dat, vroeg spreker, als men

*) Het krankzinnigengesticht.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

□ □ DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN □ □
□ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □
□ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

Inwoning en Verzorging

aangeboden voor 2 kinderen, P.G., in gezin van gep. O.-I. Ambtenaar te HEES bij Nijmegen. Vrouw des huizes is in het bezit van de hoofdacte L.O. waardoor toezicht op studie. Brieven No. 17 N.V. Boekh. voorh. A. MULDER, Nijmegen.

KEIZERSHOF

DEN HAAG, Spuistraat hoek Veenstraat.

STOFFEN, ZIJDE, FLUWEL,
FLANEL en KATOEN.

NIEUWENDIJK 194—196 AMSTERDAM.

MANTELS, COSTUMES, MANTELCOSTUMES,
STOFFEN, ZIJDE EN REGENMANTELS.

Groote keuze in Costumerokken.

Enorme voorraad in ELEGANTE BLOUSES in Crêpe de Chine, Zijde, Voile ninon en in prima kwaliteit Fluweel en Laken. Uitmuntende Coupe.

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZON

Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: AMSTERDAM
Filiaal: Arnhem
Kortenaerkade 8, Binnenkant 25, Nieuwe Plein 15,
Tel. H. 3493. Interc. Tel. 389. Tel. 280.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

F. L. VAN BOMMEL

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 104-108

Dames- en Heeren-
Mode Magazijnen.

Handschoenen.

Adverteeren doet verkoopen.

honger in zijn maag voelt en geleidelijkheid den dood beteekent? Laat *Boedi-Oetomo* eindelijk eens haar werkprogramma uiteenzetten, dan zal de *Sarekat-Islam* haar wellicht als haar voorgangster op geestelijk gebied kunnen beschouwen.

De heer *Dwidjosewojo* antwoordde hierop, dat *Boedi-Oetomo* steeds bereid zal zijn om met andere Inlandsche vereenigingen, die hetzelfde doel nastreven, samen te werken. Den heer *Tjokroaminoto* werd geantwoord te wachten tot de geschiedenis van *Boedi-Oetomo* in druk zal zijn verschenen; daarin zal hij alles kunnen vinden. En dan: alléén de vijanden van *Boedi-Oetomo* zullen haar doel en streven niet kunnen zien; degenen, die met haar sympathiseeren begrijpen het streven wél.

Langdurige, doch weinig beteekenisvolle discussies volgden hierop, tot de bijeenkomst gesloten werd, nadat ongeveer een vierde der aanwezigen de zaal reeds verlaten had.

S. I. (Darmo Kondo). Op den 10en November jl. werd door de Semarangsche *S. I.* vereeniging een vergadering van kringhoofden gehouden, waarvan teverreeds in het kort gewag werd gemaakt. In de *Sinar Hindia* worden nog enkele bijzonderheden vermeld, welke hieronder volgen:

Bedoelde bijeenkomst werd bezocht door ongeveer tweehonderd *kepala wargo's* en had in het *S. I.*-kantoor plaats. Als sprekers traden op: *Semaoen, Marco, Mohamad Kasan, Noorsam* en enkele anderen. Na de noodige besprekingen, kwam men tot onderstaande conclusies. De onlusten in Koedoes kunnen niet aan de Inlanders aldaar geweten worden, wijl het duidelijk is, dat de Chineezeezen in Koedoes daaraan schuldig zijn, hetgeen hieruit moet blijken, dat indien de Chineezeezen in het geheel geen optocht hadden gehouden, waarbij de Inlanders vernederd werden — zooals het bespottelijk maken van een *hadji*, die publieke vrouwen bij zich zou hebben, enz. — dan zou er ook niet zulk een haat tusschen Inlanders en Chineezeezen ontstaan zijn. Voorts wordt als bewijs hiervoor aangehaald, dat indien de Chineezeezen niet willekeurig waren opgetreden en geen pak slaag hadden gegeven aan een Inlandschen *grobagvoerder*, van wien men dacht, dat hij den optocht hinderde, er ook geen onlusten zouden zijn uitgebroken.

De vergadering vond het daarom noodzakelijk aan de Chineezeezen in overweging te geven, zich voortaan rustig te houden, opdat een andermaal zulke kwsties niet meer plaats hebben.

En wat de roofpartij betreft, bleek de vergadering van meening te zijn, dat zij niet geweten kan worden aan de inwoners van Koedoes, daar deze lieden welgesteld zijn, doch aan de bevolking uit de omliggende *dessas*, die arm is, doordat zij uitgezogen wordt door de kapitalistenpartij, o.a. door de eigenaars der fabrieken enz., evenals door de handelwijze der Regeering, die de Inlanders niet gesteund heeft tegen deze uitpersing.

Hierbij wordt tusschen haakjes aangeteekend, dat rooverijen, *ketjoepartijen* en diefstallen door armoede veroorzaakt worden en de armoede op haar beurt weer door de kapitalisten. Verder sprak de vergadering als haar meening uit, dat de onlusten in Koedoes voor een deel ook toegeschreven moeten worden aan de handelingen van Regeering en Europeanen, in het kort: Thans worden de Chineezeezen tegen de Inlanders uitgespeeld, opdat beide rassen niet meer met elkaar overweg zullen kunnen en opdat de nijld van het volk, dat hoe langer hoe armer wordt, zich niet zal wreken op de Hollandsche kapitalisten, maar op de Chineesche broeders. Het bewijs hiervoor is het onderwijs en de andere instellingen, welke verschillend zijn (voor de verschillende rassen). Indien er stakingen uitbreken onder de Inlanders worden de Chineezeezen tot onderkruipers gemaakt. In de Koedoeszaak heeft de Hollandsche pers beiden opgehitst, waardoor de Chineezeezen tegen de Inlanders opgestoott werden.

Omdat bij de aanwezigen de overtuiging bestond, dat de Inlanders tegen de Chineezeezen opgestoott werden, ging de kringhoofdenvergadering er mede accoord, dat ter gelegener tijd een vergadering zou worden gehouden met de Chineesche vereenigingen, om de kwestie van Koedoes in der minne te schikken. En als dan de Chineesche vereenigingen zich er mede kunnen vereenigen, zal een protest gericht worden tegen de Regeering met het doel om de verdeel- en heersch-politiek te doen eindigen en te verzoeken voor Koedoes een commissie in te stellen, bestaande uit twee Inlanders, twee Chineezeezen en één Regeeringsafgevaardigde.

In deze gecombineerde vergadering denkt men dan te protesteeren tegen het feit, dat in Ned.-Indië zoo weinig rechtszekerheid bestaat, waardoor het mogelijk is, dat bij het voorloopig onderzoek vele Inlanders, die onder verdenking stonden, eenvoudig in de boei werden gedaan.

Vóórdat een openbare vergadering wordt gehouden, machtigde de kringhoofdenvergadering het *S. I.* bestuur om allereerst in overleg te treden met het bestuur van een Chineesche vereeniging over het houden van deze openbare bijeenkomst.

Zooals reeds vermeld is, weigerde de *Djawa Tengah* (een Chineesch blad) om dit verslag in hare kolommen op te nemen. (*Sinar Hindia*).

Huishoudschool m. Jav. Meisjes. „Reeds sedert geruimen tijd — alzoó een correspondent uit Japara aan de *Darma-Kondo* — „bestaat onder de inwoners van Japara het plan een *fancy-fair* te houden, wel-

ker opbrengst bestemd zou worden voor de oprichting van een huishoudschool voor Javaansche meisjes. Dit plan moest echter telkens worden uitgesteld, eerst doordat de naburige afdelingen besmet waren verklaard met cholera, toen omdat het aantal zieken te Japara onrustbarend groot was. Mevrouw Kroesen, van wie de drijvende kracht voor het houden van een *fancy-fair* hoofdzakelijk uitging, was genoodzaakt voor haar gezondheid geruimen tijd in een koel klimaat door te brengen. De omstandigheden waren dus steeds te ongunstig om aan feestvieren te denken. Ook thans is er geen kijk op, dat het *fancy-fair*-plan verwezenlijkt kan worden. De west-moesson laat zich reeds geducht gelden. Door sommigen werd daarom het plan geopperd den Resident toestemming te vragen tot het houden eener loterij. Mij dunkt — alzoó de verslaggever — dat dit een wel zoo eenvoudig middel zou zijn. En dank zij de speelzucht, of misschien de dorst naar geld van het Indische publiek, mislukken loterijen maar zeer zelden.

Voor de oprichting dezer huishoudschool zijn van particulieren reeds vele giften binnen gekomen; het zou dus zeer jammer zijn, indien het plan niet verwezenlijkt kon worden. Het zou juist zoo dankbaar zijn tegenover de nagedachtenis van een der grootste Javaansche vrouwen, van r.a. Kartini, dat te Japara op haar geboorteplaats, van waar zij haar schoone idealen de wereld inzond, een school werd opgericht harer nagedachtenis waardig. Haar zuster r.a. *Roekmini*, van wie het denkbeeld is uitgegaan, zal zich dan ook blijven beijveren, om het plan tot oprichting eener huishoudschool te verwezenlijken. Zij zal zich door den tegenslag van dit jaar (1918) niet laten afschrikken, maar een gunstiger gelegenheid afwachten om aan haar loffelijke plannen uitvoering te geven. Zeker zal zij kunnen rekenen op den steun van de inwoners van Japara niet alleen, maar van allen, die het wel meenen met den Javaan in het algemeen en met de aanstaande Javaansche huismoeders in het bijzonder." Zoo besluit bovengenoemd blad.

WAT DE CHINEES VERTELT.

„*Setiawan*”. De *Bintang Soerabaja* maakt melding van een correspondentie uit Madoera aan de *Darmo-Kondo*, met een uitvoerig relaas gewijd aan een eigenaardige vereeniging, welke in Bangkalan (Madoera) moet bestaan. Hieraan wordt door de *Bintang Soerabaja* het volgende ontleend: De vereeniging draagt den naam van „*Setiawan*” en de leden daarvan moeten, volgens den correspondent, allen tot de Madoeresche „*bangsawan*” (adellijken) behooren. Toch moet het niet geheel in orde zijn met deze organisatie, waarvan alleen *bangsawans* lid kunnen worden, terwijl ieder nieuw toegetredene een eed op den *Koran* moet afleggen, waarbij hij de gelofte aflegt, nimmer de geheimen der vereeniging te verraden. Elk lid, dat in zorgen geraakt, op welke wijze dan ook, zou geholpen moeten worden door zijn medeleden. Ook draagt elk lid een fluit bij zich, om bij voorkomende vechtpartijen de hulp van zijn medestanders te kunnen inroepen.

Verder doet de correspondent het volgende verhaal van een geval, dat hij uit eigen aanschouwing blijkbaar moet hebben medegemaakt. Op den 11en November Ao Po. hoorde hij een fluitsignaal, waarop in Bangkalan van verschillende kanten onmiddellijk een negentigtal personen, allen tot den adel behorende, gewapend met krissen, revolvers en andere wapens, kwamen toesnellen. Men zocht naar een zekeren *Poespa*, die oud en bijziend zijnde om half acht uit de *langgar* of het bedehuis naar huis keerende in het donker het ongeluk had om tegen een zekeren *raden pandji Djaja* aan te loopen. Deze Madoeresche edelman moet toen den oude bewerkt hebben met een *klewang*, welke hij bij zich droeg, totdat de handen van het slachtoffer bloedden. De eerste blies daarna op zijn fluit met het hierboven gemelde resultaat. De angevallene was toen blijkbaar naar den assistent-wedono gevlucht, naar wien de adellijke bende zich op weg begaf. Daar aangekomen, ging de president der *S. I.* van Bangkalan, die volgens den correspondent eveneens lid der „*Setiawan*” is, tegen den vluchteling tekeer. Voorts weet de zegsman nog te melden, dat de *S. I.*-president *Poespa* bij zich liet ontbieden, waarbij de man geprest werd, om het maar op een accoordje met de „*Setiawan*” te gooien, daar men anders hem gezamenlijk telijf zou gaan.

De *Setiawan*-leden moeten zich steeds gebelgd toonen, indien een niet adellijke Inlander het durft te wagen op *troempahs* (een soort sandalen) te loopen. Ten slotte wordt er op gewezen, dat de *S. I.* Bangkalan wel protest aantekende tegen het ontslag van den Bangkalanschen regent, maar dat per slot van rekening de kampongleden en mede-*S. I.*'ers vertrappt worden door hun eigen president.

„*Jong-Java*”. In den laatsten tijd, treffen wij — alzoó de *Bintang Soerabaja* — in het orgaan van de vereeniging „*Jong-Java*” artikelen aan, waarvan de inhoud niet bepaald strookt met de beginselen van het vereenigingsprogram. De vereeniging „*Jong Java*” werd indertijd opgericht door Inlandsche jon-

*) *Setia*: trouw.

Grand Hotel Restaurant
„Central”
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble
WILLY HONSBEEK & Z

MAISON VAN RIJN
 Prins Hendrikstraat 28 - DEN HAAG - Tel. H. 4060
 Uitzenden van Diners
 van af 90 cent.
 Meermalen bekroond. C. JENNER

Pension FRANS FRANCKEN
 Badhuisweg 42-44 - SCHEVENINGEN - Telef. S. 1319.
 1^e Klasse Familie-Pension
 Den geheelen Winter geopend en verwarmd.

Pension „TANDEM”
 GINNEKEN.
 Gelegen vlak aan het Mastbosch en aan den tram Breda—Mastbosch.
 Telefoon Breda 518.

Grand Hotel Pension „DE NIEUWE KROON”
 voorheen BLOEMINK
APELDOORN.
 De meest bekende inrichting ter plaatse
 Directeur-Eigenaar H. VAN WIJK,
 voorheen Directeur Hotel van Wijk, Singapore.

AMPHION
 Tea-Room American-Bar Restaurant
 Heerengracht 48, 's-Gravenhage
 Restaurant op de 1ste Etage
 Orchestre Tzigane Diners et Soupers
 Cuisine française

Palace Hotel - Hilversum
 Telefoon 21
 Familie-Pension 1ste Rang
 Het geheele jaar geopend
 D. VAN DIJK.

Electrotechnisch en Werktuigkundig Bureau
R. GEERAERTS-REUTER.
 Tel. 8196. Prinsestraat 6a. Den Haag. Tel. 8196.
 LICHT- EN KRACHT-INSTALLATIES.
 Specialiteit: Machines voor 't luiden van klokken.
 Machines voor windvoorziening van Kerkorgels.

lieden van de verschillende middelbare scholen. Hier heeft het hoofdbestuur, dat te Batavia zetelt, uit leerlingen van de H.B.S. bestaat, op plaatsen, waar een middelbare school gevestigd is, propaganda gemaakt onder de leerlingen. Het streven van de vereniging mocht in alle opzichten sympathiek genoemd worden. Toen is de Volksraad gekomen; duizenden gingen plots aan politiek doen, naarstig en romantiek! Natuurlijk kwam ook het hoofdbestuur van „Jong Java” met heeren politici in aanraking. En in het schooljongensorgaan werden politiek koloniale kwesties besproken, zoals partikuliere landerijen en. Het blad acht het noodig de aandacht van directoren van inrichtingen van middelbaar onderwijs hierop te vestigen. Zij kunnen er veel toe bijdragen, dat „Jong Java” weer in die richting wordt teruggeleid, welke de vereniging langen tijd aller sympathie deed genieten.

Ingezonden.

Divide et impera!

„Verdeel en heersch!” is een oud en beproefd middel voor den zwakken overheerscher, die zijn fictief overwicht op de onderworpen bevolkingsgroepen bereikt ziet en het wil handhaven. „Verdeel en heersch!” heeft een uitwerking, bewonderenswaardig als het zelfje van den kwakzalver, dat de kwade geesten verdrijft naar andere lichamen, naar zondebokken, die daarvoor uit de groep der overheerschten worden aangewezen. Den kraken overheerscher suggereert het genezing, ja zelfs „superioriteit.” „Verdeel en heersch!” dit edele middel is tevens spotgoedkoop. Nadere inlichtingen worden gratis verschaft, zowel door Indische als Hollandsche bladen, die het jarenlang met succes hebben toegepast op de bevolkingsgroepen in Indië. Van de te Batavia verschijnende „Taman Sari” in October en November 1903 en de te Bandoeng verschijnende „Bintang Hindia” in Maart 1903 tot het „s-Gravenhage verschijnende „Koloniaal Weekblad” van Februari 1919 is men er op uit geweest de Chinezen en Inlanders tegen elkaar uit te spelen. In de Chinezen heeft men de zondebokken gevonden, die, om de fouten van het koloniale stelsel te bedekken, als de hinderlijke factoren in de ontwikkeling van de Inlandsche bevolking werden voorgesteld.

Het „Koloniaal Weekblad” van 20 Februari 1919 bevat onder het hoofd: „Nederl. Indië en China op het tweede congres van het Indonesisch verbond van Studeerenden” een artikel naar aanleiding van het kort verslag mijner rede op dat congres gehouden, waarin de Chinezen weder als buffer werden gebruikt in den antithese-strijd van overheerscher tegen overheerschte. Dit artikel doet den lezer onwillkeurig terugdenken aan de misères van den tijd, toen de Chinezen stelselmatig uit de binnenlanden werden geweerd, toen zij door het passen- en wikenstelsel blootstonden aan afpersingen en intriges van bestuursambtenaren. De schrijver van dat artikel scheen een bepaalde voorliefde te hebben voor de taalkundige beteekenis van „Indonesië”, dat volgens hem „niet slechts Nederlandsch, maar ook Eng. Indië, ja de geheele samenstelling van alle Aziatische landen” omvat. Het is begrijpelijk, dat men gaarne zijn persoonlijke meening op den voorgrond stelt, doch uit zuiver persoonlijke affectie de conclusie te trekken, dat dit de bedoeling was met de oprichting van het Indonesisch Verbond, terwijl, zooals schrijver zelf zeide, Mr. Jonkman — de oprichter van het verbond, wel te verstaan — in zijn rede aan „Indonesië” slechts de beperkte beteekenis van Ned.-Indië toekende, hetgeen hij trouwens ook in de statuten van het verbond deed uitkomen door de onderscheiding te maken tusschen Indonesiërs, Indo-Chinezen en Nederlanders, die zich voorbereiden tot een Indischen werkkring, deze gevolgtrekking gaat m.i. wel wat ver. Zijn losse bewering, liever gezegd beschuldiging, als zonden de hier vertoevende Chinezen het ook zoo bejagen, dient nog bewezen te worden. Ik ruik hier het zelfje van den kwakzalver. Een nog sterkere lucht verspreidt de insinuatie, dat de Chinezen geen belangen zouden hebben in Indië.

Verder op stelt schrijver de vraag: „Zullen zij (de Inlanders) op den duur niet het gevaar loopen, door de Chinezen te worden verdrongen, wanneer deze zich blijven beschouwen als een bijzonder standpunt in te nemen in de Indische maatschappij en rekenen op den steun van buiten, van het land hunner voorvaderen, van China?” Nemen de Hollanders in Indië dan niet een bijzonder standpunt in? Evenmin als de heeren ethici geneigd zullen zijn, een hoofddoel om te doen, evenmin kan men van de Chinezen verwachten, dat zij hun nationaliteit zullen verloochenen. Naast punten van overeenkomst zijn er ook punten van verschil tusschen de groep der Europeanen en die der Chinezen.

De Chinezen komen niet in Indië met de bedoeling aldaar in den kortst mogelijken tijd de grootst mogelijke rijkdommen te vergaren, teneinde daarna, in het vaderland teruggekeerd, voor den warmen haard te kunnen spreken over de opheffing van schoon Indië. Den Chinezen is het niet te doen om een stuk van de promotietaart te verkrijgen, in elk geval niet om met een pensioentje weer huiswaarts te gaan. De Chinezen maken zich niet schuldig aan drainage van het Indische kapitaal. Neen, niets van dit al! De Chinezen, althans het overgrote deel daarvan, blijven van geslacht op geslacht in Indië, brengen er vertier, werken mee tot den bloei van Indischen handel en nijverheid. Ik zal niet spreken van de talrijke Chinese industrieelen, fabrikanten, landeigenaren, enz.; ik zal zwijgen over Deli, waar Chinese koelies zorgen voor de dividenden van de tabaksmagnaten; ik wil het niet hebben over de Chinese mijnwerkers op Banka, die door zweet de Nederlandsche schatkist helpen vullen; ik wil slechts wijzen op het groote belang van den Chi-

neeschen tusschenhandel, de onmisbare schakel tusschen consument en importeur, tusschen producent en exporteur.

Krachtens de wet van 10 Febr. 1910 tot Nederlandsch onderdaan gemaakt, hebben de Chinezen er belang bij, dat hun, naast de verplichtingen, ook de daarmee evenredige rechten worden toegekend. Zij zijn de hoogstaangeslagenen in de inkomsten- en personeele belasting, terwijl daartegenover de zorg voor het onderwijs aan Chinezen veel te wenschen overlaat.

Aan den eenen kant immers hebben de Chinese kinderen geen onbelemmerden toegang tot de Eur. openbare lagere scholen, aan den anderen kant wordt hun het Chineesch als leervak op de Holl.-Chin. scholen onthouden. Wat de politieke rechten betreft, hiermee zijn zij stiefmoederlijk bedeed, zooals blijkt uit hunne slechte vertegenwoordiging in Volksraad en locale raden.

Redenen te over dus om ons „geweldig te roeren in het verbond en een hoog woord te hebben in vergaderingen, waar de belangen van Ned.-Indië besproken worden.”

Bestaat er eenig verband tusschen de ons gedane beschuldiging en de door mij op het congres verdedigde stelling, waar ik, zooals schrijver smalend opmerkte, mijn land van oorsprong op den voorgrond stelde!

Zelfs een Hollandsch-nationalist betoogde in één zijner stellingen de wenschelijkheid om tusschen Indonesië en China op staatkundig, economisch en cultureel gebied een goede verstandhouding te scheppen.

Zou ik, die als Chinees eigenlijk het meest tot spreken bevoegd ben, de nauwere economische aansluiting van Indië en China niet mogen bepleiten? Ik ben niet eens zoo ver gegaan als de heer Jonkman, ik heb mij slechts beperkt tot de economische banden. En toch — het schijnt, dat ik er niet aan ontkenen kan — de heer Vermeer in zijn „Congresindrukken” zag er al een imperialistisch streven in. Laat ik den heer Vermeer hier slechts opmerkelijk maken op zijn eigen woorden:

„En even, heel even..... gluurde bij Jonkman de Hollandsche bezitter” om den hoek, die bang is voor het verloren gaan van zijn „bezitting”.

Laat ik hem voorstellen het woord „Jonkman” daarin voor een oogenblik te vervangen door „Vermeer”..... de waarheid in dien zin gelegen, wordt er dan niet minder om.

Om weer terug te komen op het artikel in het „Oost en West”-nummer van 20 Febr. 1919: mij rest nog te wijzen op een daarin voorkomend geval van anachronisme. Het streven der Chinezen naar gelijke rechten zou, volgens schrijver, zijn oorzaak vinden in de ontwaking van de Inlandsche bevolking. „Nu de vrijheid van vereeniging, nu de vrijheid van t woord in N.-Indië voor niemand meer aan banden is gelegd — zoo zegt hij — is het voor hen (de Chinezen) verleidelijk om met de ontevreden elementen in de Inlandsche maatschappij op te gaan, om almede hunne verlangens door het Gouvernement bevestigd te zien.”

In hoeverre dit in strijd is met den waren gang van zaken, leert ons de geschiedkundige ontwikkeling van Indië in de laatste decennien.

Het jaar 1900, dat als het begin der Chinese beweging is te beschouwen, kondigt daarmee tegelijk het begin aan van de geheele ontwaking van Ned.-Indië. In 1908 verrees B o e d i O e t o m o, in 1913 werd de S.I. opgericht. Evenals in alle tijden en in alle landen een nationalistisch streven valt waar te nemen na een tijd van onderdrukking der natie, zoo manifesteerde zich het Chineesch nationalisme, nadat de Nederlandsche Regeering de haar om hulp toegestoken hand met lichten hoon had afgewezen. De Chinezen, wilden zij niet tot een staat van inferioriteit vervallen, moesten zelve zich in de Ind. maatschappij een plaats veroveren, die hun beschaving waardig is. Gesterkt door het nationaliteitsidee sloten zij zich aaneen. De eerste „Tiong Hwa Hwe Kwan” vereeniging, te Batavia opgericht, werd door meerdere gevolgd. De Chinese beweging, steeds groeiend in levenskracht en in leyenstaaiheid, werd een organisatie, waarmee de Regeering rekening moest houden. In 1908 ging de Regeering noodgedwongen er toe over, zich met het onderwijs der Chinezen in te laten. Deze oprichting der Holl.- Chin. scholen had tengevolge, dat ook in de beschaafde Inl. kringen zich de behoefte aan Hollandsch onderwijs voor hunne kinderen meer deed gevoelen. De Holl.- Inl. scholen kwamen eerst in 1914. Tot de afschaffing van de beruchte politierol, de vereeniging van commissaris van politie en kantonrechter in één persoon, heeft ongetwijfeld de Chinese beweging het meest bijgedragen.

Om kort te gaan: de Chinezen hebben ook in Ned. Indië, evenals in Achter-Indië, Siam, Birma en elders, pionierswerk verricht. Alle groote maatregelen, die ook de Inl. bevolking ten goede komen, begonnen bij de Chinezen.

Laten wij met Mr. P. H. Fromberg in zijn brochure „De Chinese beweging op Java” eindigen met te constateeren: „dat de Chinese beweging reeds een milden invloed op de wetgeving heeft uitgeoefend; dat zij een merkwaardig voorbeeld oplevert van een groep Aziaten te midden van de inlandsche bevolking levende, die zich opwerken, zich emanciperen en de idee van de gelijkheid der rassen en der gelijkheid voor de wet zichtbaar demonstreeren, een voorbeeld, dat op de inlandsche omgeving, slechts aan bevoorrechtiging en kleinhouding gewend, niet nalaten kan grooten indruk

Nederl. Handel-Maatschappij.

Gestort Kapitaal f 60,000,000.-
Statutaire Reserve 11,595,462.-
Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in het Oosten: Batavia, Soerabaja, Samarang, Bandoeng, Weltevreden, Cheribon, Tegal, Pekalongan, Djember, Solo, Djokjakarta, Tjilatjap, Padang, Medan, Tebing-Tinggi (Deli), Langsa, Kota-Radja, Palembang, Telok-Betong, Pontianak, Bandjermasin, Makassar, Singapore, Penang, Rangoon, Honkong en Shanghai.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken. — Consignatiecontracten met Cultuurndernemingen. — Verkoop van Producten.

HERVATting
IM- en EXPORT

Vraagt Premie en Voorwaarden voor transportverzekering aan bij het

VEREENIGD ASSURANTIEKANTOOR

Plein 17a Den Haag
Tel. H. 680.

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkantoren: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door stortingen gedurende 10 jaren.
Voor Nederland en Ned.-Oost-Indië dezelfde tarieven.
Vraagt gratis Prospectus.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

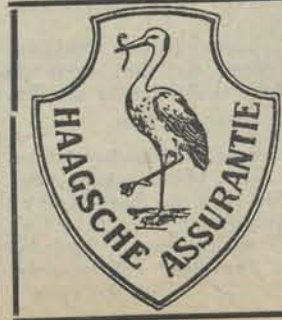
GESTORT KAPITAAL . . . f 4.050.000.—
RESERVE ca. f 850.000.—

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong, Indramajoe, Makassar, Medan, Menado, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 35.000.000.- Reserven f 17.400.000.-

HAAGSCHE Assurantie..... BRAND enz. 1805
Compagnie voor BRAND van 1805

Aanvragen om een Agentschap aan de Directie
Hoofdkantoor: Bezuidenhout No. 1, Den Haag

BRAND - BEDRIJF - INBRAAK

te maken. En verder: dat zij een drijvende kracht heeft en bovenal dwingt, prestige-, hormaat- en adamenten schen ten spijt, om westersche cultuur onder een steeds grooteren kring van Javanen te brengen, ten einde dezen niet hulpeloos en ongewapend te laten staan tegenover een voortdurend stijgend aantal van in westerschen zin ontwikkelde en krachtigen van vreemde rassen, die zij in het eigen land aantreffen".

27 Februari 1919.

OEI KIAUW PIK.

Naschrift.

De heer Oei Kiau Pik heeft recht op plaatsing van zijn tegenschrift, waar hij in het artikel van 20 Februari zich aan verongelijking stoot. Hij maakt het echter niet gemakkelijk om met hem in debat te treden. Wij willen niet onderlijnen wat in het aangevallen artikel anders gezegd of bedoeld is, dan hij in zijn tegenschrift uiteenzet. Wat zou dat ook batig, waar hij het geschreevene doet voorkomen als een schijnbeweging — voortgekomen uit een slecht geweten van een door vrees bevangen „overheerscher" — waar hij den laatste alle slechte eigenschappen van een geweldenaar toeschrijft, en wat in den „overheerscher" als een kind zijns tijds met den tijd gegroeid is, in gedachten en streven verzaacht, veranderd is, enkel beschouwd wil zien als het gevolg van lage, zelfzuchtige beweegredenen, waar voor het denkbeeld van een edele drijfveer geen ruimte is? En daartegenover zich zelven of zijne rasgenooten doet optreden als de meest onschuldige, engelreine, belangeloze, zich offerend en geheel gevend voor het land der vreemdelingschap, dat zijn bloei in handel en nijverheid, zijn opkomst, zijn streven tot zelfontwikkeling hoofdzakelijk, zoo niet alleen, mee te danken heeft aan de offervaardigheid van hem of van de nakomelingen van dengene, die eigen land is ontvlucht om elders een menschwaardiger bestaan te vinden, die niet als de Europeaan, met de verworven vruchten van jaren arbeids, wil gaan genieten van de als jongeling prijs gegeven voorrechten eener meer gevorderde beschaving en daarom, ook in 't belang van z'n gezin, naar zijn geboorteland terugkeert, maar die de grote zegeningen van een verblijf in zijn Chineesch vaderland met trots afwijst om, zij het met zieleleed, trouw te blijven aan het land van zijn toevlucht en derzelfs landskinderen.

Aan dergelijke zelfverloochening bij de Chinezen denkt men niet zoo dadelijk, wanneer hun consul-generaal te Batavia zich uitlaat, dat de in N. I. geboren Chinezen thans reeds zich feitelijk als Chineesche onderdanen beschouwen.

Mijnheer de Redacteur:

Een enkele opmerking naar aanleiding van uw stuk in 't nummer van 20 Febr. j.l. betreffende 't Tweede Congres v. h. Indon. Verb. v. Studeerenden.

Het wil me voorkomen alsof u met leede oogen aanziet, dat wij, Chinezen, ons in dat Verbond „geweldig roeren", en opkomen voor 't recht van alle inwoners van Indonesië (Ned.-Indië wel te verstaan). In de samenwerking tusschen Indonesiërs en Chinezen ziet u een gevaar, n.l. dat de eersten door de laatsten zullen worden „verdrongen". De Koedoes-affaire, en uitingen van eenige Chinezen haalt u aan om te bewijzen, dat beider belangen uiteenloopen.

Met Uw verlof, Mijnheer de Redacteur, de belangen van Indonesiërs en Chinezen in Indië loopen niet uiteen. Integendeel, waar beide groepen strijden voor de erkenning van de politieke en sociale gelijkwaardigheid van alle rassen, daar gaan hun paden parallel.

Botsingen tusschen Javanen en Chinezen komen zeker voor, evenals in Nederland botsingen tusschen Nederlanders onderling kunnen plaats grijpen. De brand te Koedoes is gesticht door enkele verwaasden, die 't Chineezendom vereenzelvigen met 't kapitalisme; die daad heeft dan ook geenszins de goedkeuring der Javaansche wereld mogen wegdragen. De „Sarekat Islam" moge haar oorsprong hebben gehad in de „Sarekat Dagang Islam", die concurrentie tegen den Chin. handel ten doel had, anti-Chineesch is de S. I. van thans allerminst, getuigen de herhaalde verzekeringen van vooraanstaande S. I.-leiders. Laat Indonesiërs en Chinezen zich naast elkaar in den maatschappelijke stroom opwerken, daarom zijn hun belangen nog niet aan elkaar contradictoer. Geenszins zal ik ontkennen, dat er in Ned.-Indië vele Chinezen zijn, die, door 't voortdurend hameren op hun vreemdelingschap van den kant van sommige Europeanen en Indonesiërs, zich inderdaad Chinees-nationaal zijn gaan voelen. M.i. zeer begrijpelijk! Maar hoevelen zijn daarnaast, die door hun verblijf in Ned.-Indië van generatie op generatie dit land een warm hart toedragen, hetgeen niet wegneemt, dat ze de cultuur van 't land hunner afkomst in eere blijven houden. Deze categorie, die als ik mij niet vergis, verreweg de meerderheid vormt van Ned.-Indië's Chin. ingezetenen, hebt U, Mijnh. de Redacteur, blijkbaar vergeten!

Nog erger, U plaatst in een hoofdartikel ideeën, waarin men tusschen de regels door 't beruchte „divide et impera" ziet schemeren; iets wat ik van een toonaangevend blad als dit allerminst heb verwacht!

Moge 't zijn, dat ik mij in de opvatting van de tendens van Uw stuk vergist heb.

Met dank voor de verleende plaatsruimte,

Hoogachtend,
SIM KI AY.

A'dam, 1 Maart '19.

Geachte Redactie.

Ik kom een weinig ruimte in het Orgaan van onze

* „Tusschen de regels lezen" is dikwijls heel gevaarlijk, want hoe licht vergist men zich schromelijk in hetgeen men meent te „zien" schemeren. Wat de tendens van het door U bedoelde stuk betreft, is dit zekerlijk het geval. De Vereeniging „Oost en West" en haar orgaan „Het Koloniaal Weekblad" werden, nu ongeveer 20 jaar geleden, opgericht en sedert in stand gehouden door vrienden van Ned.-Indië, die dit land niet alleen een goed hart toedragen doch, vóór alles, met alle inboorlingen, zonder ras-onderscheid, bij hunne evolutie op vreedzame wijze willen medewerken, als broeders in den geest. Red.-Comm.

vereeniging vragen, en wel naar aanleiding van een lezing, die de heer Soewardi Surija Ningrat de vorige week voor de afdeling Amsterdam heeft gehouden, welke lezing tot onderwerp had „De Indische Beweging".

Het is niet mijn bedoeling hier een verslag van deze voordracht en van het daarop volgende debat te geven, maar wel wenschte ik door dit schrijven de besturen van de andere afdelingen van „Oost en West" op te wekken den heer Soewardi, of een anderen bevoegden Indoesiër, uit te noodigen, dit onderwerp ook voor de leden van hunne afdelingen in te leiden.

Ik ben hier hoofdzakelijk toe gekomen, omdat de spreker van dien avond mededeelde, dat het de eerste maal was, dat hij door een der afdelingen van „Oost en West" was uitgenoodigd* en ik moet bekennen, dat ik deze mededeeling enigszins beschamend vond voor onze vereeniging. Wil men toch een behoorlijk objectief oordeel over de waarde van de Indische beweging en vooral ook over hare oorzaken en hare vermoedelijke gevolgen kunnen uitspreken, dan dient men niet, zoo als meestal geschiedt, de zaak alleen van specifiek Nederlandsch standpunt te bezien, maar óók — en zelfs in de eerste plaats — van Indonesisch gezichtspunt.

Ik ga ook te eerder tot deze opwekking over, omdat de spreker van dien avond zijn onderwerp helder, rustig en objectief behandelde en daar ook het debat van weerszijden op een aangename en beschaafde wijze werd gevoerd, ben ik overtuigd, dat deze bijeenkomst — behalve dat ze voor menigeen, die zich voor dit onderwerp interesseert, waarschijnlijk meer vrucht heeft gedragen dan wekenlange lectuur vermag — tevens heeft bijgedragen tot meerdere waardeering van elkanders standpunt. En dat is reeds véél in dezen tijd van heilloos wantrouwen.

Met beleefden dank voor de plaatsing,

Hoogachtend,

Amsterdam, 3 Maart 1919.

C. H. L. BAELDE.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Een annexionistische Fransch-Engelsche kwestie.

Er ligt voor ons een zekere schadevreugde in Fransche stemmen te hooren over een loos en boos inpalplan van den Britschen vriend ten koste van Frankrijk. Sedert een 3 tal jaren wordt door bladen uit New Founland en N. Amerika een campagne gevoerd om Fr. te overreden de eilanden St. Pierre en Miquelon, die op slechts 15 K.M. van 't groote Br. eiland liggen, aan New Foundland af te staan. Eenige malen is 't gerucht opgedoken, dat hierover onderhandelingen zouden zijn geopend tusschen 't Foreign office en de Quai d'Orsay, ook thans doet deze bewering weer de ronde.

De stemmen in de Fr. pers vragen of de 4000 Franschen, die in St. Pierre wonen, van hunne nationaliteit mogen worden beroofd. Zij wijzen er op dat 10000 gezinnen in Frankrijk leven van de groote visscherij, die haar punt van samentreffen en haar vluchtoord bij deze eilanden vindt. De oorlogsvloot zou de uitstekende leerschool van de groote visscherij verliezen. Zij vinden deze redenen zóó afdoende dat het onbegrijpelijk is dat zij herhaald moeten worden.

Eenige afgevaardigden in de Fr. Kamer hebben 't initiatief genomen tot de indiening van een wetsvoorstel, dat 't dreigend gevaar niet alleen wil keeren, maar den band tusschen 't moederland en de eilanden juist nauwer wil aanhalen. Daar 't voorstel slechts uit drie artikelen bestaat kunnen wij 't hier in zijn geheel weergeven.

Art. 1. De eilanden St. Pierre, Miquelon en onderhoorigheden worden verbonden aan 't gebied van 't moederland.

Art. 2. Bij decreet zal een reglement van openbaar bestuur de voorwaarden en 't stelsel van aanhechting vast stellen.

Art. 3. De wetten van de republiek zullen slechts op deze eilanden van toepassing zijn wanneer zij dit uitdrukkelijk vermelden.

Laten de Franschen door deze gevoeligheid toch ook eens meevoelen met de Nederlanders als gesproken wordt over 't afrukken van twee stukken van ons land, die daaraan zeker hechter verbonden zijn en zich er stellig niet minder hecht aan verbonden voelen, dan de Amerikaansche eilanden aan het verre moederland.

Frankrijk in Palestina.

In ditzelfde verband wijzen wij ook op de bezwaren, welke van Fr. zijde worden opgeworpen tegen de vorming van een Joodsch rijk in Palestina. 't Joodsch correspondentiebureau in Den Haag heeft daaromtrent weer een correspondentie ontvangen. Fr. aanspraken op Syrië, waaronder ook Palestina begrepen wordt, hebben 't weerhouden om loyaal aan een oplossing van 't Palestina-vraagstuk mede te werken. Het Zionisme telt in Fr. weinig aanhangers, al zijn daar eenige bekwame strijders er voor.

Een manifest van de Monzie, voorzitter van 't comité Franco-Syriën, verlangt dat aan vreemdelingen en immigranten het recht wordt ontzegd om grond te koopen. Senator Herriot spreekt zijn verbazing uit dat Engeland en de Vereenigde Staten het Zionisme steunen, dat steeds een Duitsch propagandamiddel is geweest. Fr. is ook bij de regeling dezer zaak uiterst conservatief.

Tijdens den oorlog heeft Fr. toezeggingen gedaan, die de verwachting rechtvaardigden, dat het voor de ontwikkelingsvrijheid der Joodsche kolonisatie in Pa-

* Bedoeld wordt zeker, dat spreker nog niet eerder tot behandeling van dit speciale onderwerp werd uitgenoodigd, want, zooals meermalen in dit blad vermeld, heeft de heer Surya Ningrat reeds voor verschillende Afdelingen van „Oost en West" gesproken, waarbij hij, naar wij meenen, — zij 't dan meer van terzijde — ook de „Indische Beweging" wel ter sprake heeft gebracht. Red.-Comm.

Rotterdamsche Bankvereeniging

Kapitaal en Reserven f 66.000.000.-

ROTTERDAM AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel Delfshaven Feijenoord Schiedam Vlaardingen	Zaandam	Bezuidenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Scheveningen

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereeniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar Alphen a/d Rijn Amersfoort Apeldoorn Arnhem Assen Barneveld Bodegraven Boreloo Boskoop Coevorden Culenburg Delft Den Burg(Texel) Deventer Doetinchem Dokkum Dordrecht Drachten Ede Franeker	Geldermalsen Gouda Gorinchem Groenlo Groningen Haarlem Harlingen Heerenveen Helder (den) Hengelo (O.) Hoogeveen Hoogezand Hulst Katwijk Leeuwarden Leiden Lochem Meppel Middelburg Nijmegen Oostburg	Purmerend Schagen Schoonhoven Slidrecht Sneek Stadskanaal Terneuzen Tholen Tiel Uithoorn Utrecht Veendam Veendam Vlissingen Wildervank Woerden IJmuiden Zeist Zierikzee Zutphen Zwijndrecht
---	--	---

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

A. L. REIMERINGER & ZONEN

Anno 1838.

COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN

----- ASSURANTIËN -----

---SAFE DEPOSIT (Bewaarkluis)---

LEIDEN, Rapenburg 106-106

Coöperatieve

Amsterdamsche Crediet-, Deposito- en Spaarbank,
Hoofdk. : N.-Z. Voorburgwal 65 (Geb. Unicum), A'dam.

CREDIETEN met en zonder persoonlijke of zakelijke zekerheid, ook aan Indische Ambtenaren en verlofgangers.
SPARGELDEN. Rentevergoeding 5 pCt. 's jaars.

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

NEDERLANDSCH-INDISCHE ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ

OPGERICHT IN 1857.

Agentschap : 's-Gravenhage, Prins Hendrikplein 14

BELAST ZICH MET ALLE MOGELIJKE BANKZAKEN.

SAFE-DEPOSIT.

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 21a. Telefoon : Haag 1481
's-GRAVENHAGE.

Houdt ter beschikking van belanghebbenden kosteloos eene uitvoerige circulaire over:

R. S. STOKVIS & ZONEN LTD.

**Sluit Uw Molest-, Bagage-, Noodhavenkosten-, Brand- en Inbraakverzekeringen bij
W. LEDEBOER - WIJNSTRAAT 130 - ROTTERDAM.
Billijke Premiën. Gunstige Voorwaarden.**

**OOST- EN WEST-INDISCH LITERAATUUR-
OVERZICHT.**

Besmettelijke veeziekten.

Eenige maanden geleden werd te Jogjakarta door den Inspecteur, hoofd van den Burgerlijken Veeartsenijkundigen Dienst een conferentie gehouden waaraan behalve verschillende gouv.-veeartsen ook deelnamen de gemeente-veeartsen van Batavia, Semarang en Soerabaja. Op die conferentie werd door den gouv.-arts P. Teljer ingeleid het onderwerp: Hygiënische maatregelen ter bestrijding van besmettelijke veeziekten op grotere plaatsen. Deze voordracht is met de daarop gevolgde debatten opgenomen in afl. 12 van den 6en jaarg. van het tijdschr. „Locale Belangen.”

Ned.-Ind. Landbouw-Syndicaat.

In de met de laatste mail ontvangen afl. van dit tijdschrift vindt men o.a. een artikel van D. Mac Gillavry (afl. 27, bijlage D), waarin wordt aangetoond welke groote diensten de Kamers van Landbouw hadden kunnen bewijzen in de thans voor de Indische cultures zoo benarde tijden. Gelijk men weet is de veelbesproken kwestie van oprichting dezer instellingen nog altijd hangende.

Handelsberichten.

No. 624 bevat de volgende van het Dep. van Kol. (4e Afd.) uitgaande mededeelingen. Afzet van Indische aetherische oliën in Frankrijk. — Menado gedurende Juli 1918. — Amboina gedurende Juli 1918. — Invoer van papier, rijwielbanden, schrijf- en rekenmachines, teer- en verfwaren in Java en Madoera gedurende het eerste halfjaar 1918, vergeleken met de overeenkomstige cijfers over het eerste halfjaar 1917 en 1916. — Adressen van exporteurs van Ned.-Ind. goederen (vervolg).

Over Suriname.

In bovengenoemd periodiek wordt vermeld dat het Economisch Weekblad (No. van 21 Febr. j.l.) een artikel bevat, getiteld: Suriname onder blijvend Nederlandsch beheer, eene kolonie zonder toekomst. (Wellicht gaat de schr. der rubriek „West-Indië” van het Kol. Weekblad er nader op in).

Voorts is verschenen het verslag der lezing over Suriname, gehouden den 28en Jan. j.l. door W. D. H. baron van Asbeek voor de leden van het Indisch Genootschap.

Orgaan van de Ned.-Ind. Officiersvereniging.

No. 12 van jaarg. 1918 bevat o.m.: De geneeskundige dienst bij het Belgische leger, door H. L. Roelfsema. — Archieven, door v. R. — De in de eerstkomende jaren te verwachten promotie bij de Infanterie. — Diefstal op de chambrée, door C. H. van Doornum. — De soldaat en de officier, door N. N. — Hygiënische en prophylactische maatregelen bij het leger, door Hoffman. — Beoordeelen van officieren, door W. L. A. Nieuwenhuyzen.

De Banier.

Op de navolgende bijdragen in de Nrs. 50-51 van den 10en en 1-2 van den 11en jaargang wordt de aandacht gevestigd: J. A. T. Schwarz, door Dr. N. Adriani (slot). — De financiële gelijkstelling in den Volksraad (vervolg) (No. 50 e.v.) — In memoriam, Zending P. ten Kate en G. ten Broek, door P. Schuyt (No. 51). — Staatkundige hervormingen in Ned.-Indië (Nr. 1). — Franciscus Xaverius (No. 2).

De Java-Post.

Van dit weekblad bracht de jongste mail de Nrs. 50-52 van den 16en en 1-2 van den 17en jaargang. No. 50 bevat o.m.: Wetenschappelijk materiaal (vervolg), door Pr. H. Geurtjens (bespreking eener publicatie van: Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan over de Tenimbarezen). No. 51: Kerstmis bij Keieesche „hemelingen”, door Pr. J. v. d. Kolk. — No. 1 vermeldt levensbijzonderheden van Pr. A. J. H. van der Velden die bijna gelijktijdig met 3 andere geestelijken te Lavantoeke (Flores) aan de Spaansche griep is overleden. — Verder heeft dit Nr. een artikel van Pr. P. Vertenten over de Dongam-Anim of „dondermakers” te Obaka (N.-Guinea). — No. 2: Een tweede, een derde Landsdrukkerij? door Insider.

Bulletin Bond van Geneesheeren in Ned.-Indië.

Het 183e Bulletin bevat een verzameling van ingezonden stukken in de Soerabaja Courant over de oprichting van een sanatorium voor longlijders te Tosari. — De meeningen van ter zake deskundigen loopen zeer uiteen; terwijl sommige medici verklaren dat Tosari zich uitnemend leent voor een dergelijke inrichting, ontraden anderen de plaats, omdat de nabijheid van eenige werkende vulkanen moordend kan zijn voor de longlijders.

In hetzelfde Nr. wordt nog een stukje gepubliceerd van een geneesheer die middelen aan de hand doet tot geneezing van Spaansche griep-patiënten. Andere geneesheeren protesteerden er tegen.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

Inhoud van Deel XI, afl. 12: Notulen van de 9e alg. verg. der Vereeniging van ambtenaren bij het boschwezen in N.-I., gehouden te Jogjakarta op 16 en 17 Oct. 1918. — Feestelijke herdenking van de verheffing van de R. H. L. T. en B. School tot Landbouw-Hoogeschool op 18 Oct. 1918 te Jogjakarta. — Hooger Land- en Boschbouwwonderwijs in Indië, door R. W. Enz.

**DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE**

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendikkade 79.
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

Import van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's. Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

AMSTERDAMSCH BANK - Amsterdam

Kapitaal f 34.408.900.—
Reservefonds 22.440.000.—
Bijzondere Reserve 2.000.000.—

— ALLE BANKZAKEN —

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 1.500.000.— Twintig Kantoren

E. DUNLOP & Co.

Heerengracht 442 Amsterdam

met Kantoren in Nederl.-Indië te Batavia, Semarang, Soerabaya, Bandoeng, Padang en Medan.

Export naar Nederl.-Indië, speciaal van alle soorten dranken, provisiën, sigaren, sigaretten enz., als: gedistilleerd, likeuren, wijnen, cognac, champagne, portwijn, sherry, bieren, mineraalwater, limonades, vleesch- en vischconserven, kaas, melk. Geconserv. vruchten, jams, suiker- en chocoladewerken, bicuits, zeep, parfumeriën, eau de cologne, patent-medicijnen.

MEUBELLEN

Artistieke ontwerpen

J. P. STRIJBOS

(Leeraar school voor Kunstnijverheid)

BEGROTINGS-
ZONDER VERBINDING

N. KUIPER

Ridderstraat 28 - Haarlem - Telefoon 3017

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.

Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

**Goedkoopst adres voor het geheel
of ged. installeren van woningen.**

Door adverteeren in dit blad moet de aandacht op Uwe Firma of Uwe branche gevestigd worden en blijven. Zij, die veronderstellen dat Reclame iets is, waarop dadelijk bezuinigd kan worden, bewijzen, dat zij de reclame niet van den goeden kant bezien.

bestina met Engeland zou samenwerken. Maar thans? In de bedoelde correspondentie lezen wij:

„Ik had gelegenheid een kaart te zien, waarop de regeling — zooals Frankrijk ze wenscht — door den directeur van het kabinet van den Franschen minister van buitenlandsche zaken, die het vraagstuk van Syrië en Palestina behandelt, was aangeduid. Op deze kaart zijn de streken, die eventueel aan de Joden afgestaan zullen worden, in blauw aangegeven. De noordgrens snijdt Galilea in tweeën; de oostgrens volgt de vallei van den Jordaan; de zuidgrens loopt ten noorden van Hebron, terwijl de westgrens door de kust wordt gevormd. Die kleine landstrook zou den Joden kunnen worden afgestaan, en dan nogal onder 't protectoraat van Engeland, Frankrijk, de Ver. Staten en Italië. Dat is hetgeen men in Frankrijk onder een regeling van het Palestina-vraagstuk verstaat.

De Joden mogen m.i. echter vertrouwen, dat de geest van Wilson het reactionnair Fransch imperialisme zal overwinnen en dat gerechtigheid zal wedervaren aan het oudste cultuurvolk, dat niets verlangt dan een veilige woonplaats, waar het zijn eigen idealen vrij en ongehinderd kan nastreven.”

**De terugkeer van Von Lettow Vorbeck en de zijnen
in Europa.**

Het heeft ons veel genoegen gedaan dat men in ons land de uit O.-Afrika naar hun Heimath terugkeerende Duitsche kolonisten op den doortocht eenigszins feestelijk en bewonderend heeft ontvangen. Zoo oit dan gold 't hier een schaar van dapperen, die voor volharding en opoffering waardeering ondervonden hebben van vriend en vijand, van strijdende partij en neutraal. 26 Febr. heeft het voormalig D. schip Fieldmarshall den generaal, met gouverneur Dr. Schnee, die alle tochten met hem meemaakte, 27 officieren, 87 onderofficieren en soldaten, 19 burgerlijke ambtenaren, 106 vrouwen en 91 kinderen te Rotterdam aangebracht.

De loods aan de Wilhelminakade was versierd. De muziek onder Blazer gaf aan de plechtigheid dadelijk de gewilde stemming. Prins Hendrik, voorzitter van 't Roode Kruis, behoorde tot hen die ter verwelkoming aanwezig waren. Verder waren er o.a. de Duitsche gezant Dr. Rosen en een aantal heeren van 't Duitsche gezantschap, meest met hunne dames, vele leden van de D. kolonie en van D. vereenigingen, vertegenwoordigers van 't Centraal comité tot verleening van hulp bij stand aan krijgsgenangenen en van 't Roode Kruis. Een detachement Jagers, onder kapitein Gijberti Hodenpijl — in dienst, doch tevens een oude bekende van den generaal — had voor de ontwapening van de krijgsgenangenen en de verdere noodige militaire formaliteiten te zorgen.

De hartelijke ontvangst was blijkbaar een verrassing voor de aangekomenen, die zich wie weet wat hadden voorgesteld van die eerste aanraking met den vasten bodem, waarop zich in korten tijd een zoo groote geschiedenis heeft afgespeeld, welke, dat wisten zij, nog in vollen gang is.

Dr. Rosen sprak 't eerst uit naam van de D. regeering en 't gansche D. volk. Bij zijn woorden: „nog korten tijd en gij zult naar 't geliefde en dankbare vaderland teruggaan” zal 't dunkt ons velen zonderling te moede zijn geweest. De dankbaarheid van 't vaderland is onder de tegenwoordige omstandigheden zoo'n onzekere en wispelturige factor! Hij besloot met een drie werf hoera op Koningin Wilhelmina.

Generaal von Lettow Vorbeck eindigde zijn dankbetuiging met een „Leve 't D. vaderland zooals het is en zooals het hopelijk weer worden zal.”

De dag werd allen tot een feestdag gemaakt. Den volgenden dag ging een deel hunner naar Den Haag, waar zij door hunne landgenooten gevierd werden. Den 28en Februari en 1en Maart zijn zij naar Duitschland doorgereisd.

Op 't Lehrter station te Berlijn werd hun al een enthousiaste ontvangst voorbereid, waarbij de minister van koloniën aanwezig was. Op de Pariser Platz werden zij toegesproken door den Rijkspresident, den burgemeester en den minister van Oorlog. De sociaal-democratische meerdersheidskleur der regeering is zelfs geen beletsel om de krijgshelden en koloniale pioniers een feestmaal aan te bieden.

Pan-Afrikaansch congres.

Zoo wordt 't betiteld, de strekking lijkt te gaan in de richting van Afrika voor de Afrikanen. 't Is den 20 en 21 Febr. te Parijs gehouden onder voorzitterschap van Diagne, Fr. kamerlid voor Senegal. Dit neger-kamerlid heeft zich tijdens den oorlog verdienstelijk gemaakt door de werving in Fr. Afrika te organiseren. Het congres heeft een reeks wenschen behandeld, die de ontwikkeling beoogen van 200 miljoen zwarten, welke op de aarde wonen. De voornaamste zijn de hiervolgende: I. De stichting van een comité ter internationale bescherming van de inboorlingen; II. In den Volkerenbond houde een vast secretariaat zich bezig met een statuut der inboorlingen, ten opzichte van land, arbeid, opvoeding, geneeskundige voorziening, beschaving en godsdienst; III. De Afr. inboorlingen moeten geleidelijk tot deelneming aan de leiding van de openbare zaak worden toegelaten, naar gelang van hunne verstandelijke ontwikkeling; IV. De internationale arbeidswetgeving worde uitgebreid over de Afr. arbeiders op gelijke voet als over de blanken. De belangen der zwarte bevolkingen moeten hierdoor in de internationale instellingen van den volkerenbond billijk worden vertegenwoordigd.

Rede van Oei Kiauw Pik.

De rede door den heer Oei Kiauw Pik, in opdracht van de Chin. Ver. „Chung Hwa Hui“ gehouden, op het 2e Congres van het Indonesisch Verbond van Studeerenden, getiteld „Wat wil en kan en mag Indonesië van Nederland verwachten“ is in brochure-vorm verkrijgbaar bij de administratie van „Chung Hwa Hui Tsa Chih“, Nassaukade 348, Amsterdam, tegen een minimum-prijs van f 0.30.

Gids voor den Cultuurtuin te Buitenzorg.

Door het Instituut voor Plantenziekten en Cultures te Buitenzorg is uitgegeven een Gids voor den bezoeker van den Cultuurtuin. (Mededeelingen No. 11 van den Cultuurtuin), samengesteld door W. M. van Herten. Het geschrift kan niet alleen dienen bewijzen aan hen voor wie het volgens den titel bestemd is, doch ook algemeen nut stichten, aangezien bij de opsomming der talrijke in den Cultuurtuin gecultiveerde gewassen, van iedere plant o.a. wordt medegedeeld wat zij voortbrengt, welk gebruik van die voortbrengselen wordt gemaakt, enz.

Varens van den Maleischen Archipel.

Ter drukkerij van het Dep. van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg verscheen een vervolg der studies van den heer C. R. W. K. van Alderwerelt van Rosenburgh over in den Maleischen Archipel voorkomende varens. Het werk is geïllustreerd, in de Engelsche taal geschreven, en uitgegeven als „Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg“, 2me Serie, No. XXVIII.

Indisch Militair Tijdschrift.

De Dec.-afl. bevat o.a.: De samenwerking van infanterie en artillerie, door J. B. van der Poll. — Richtoefeningen met den mitrailleur, door G. de Jong. — Iets in verband met het nieuwe schietvoorschrift, door Asymptoot. — Samenstelling en bewapening der artillerie van ons toekomstig veldleger door kapitein Kiës; door J. B. van der Pol. — Genie bij den Trein, door S. — Het voorloopig onderzoek, door E. A. Nix. — Een jaarlijksch korpsdiner.

Verslag der B. O. W. in Ned.-Indië.

Van de verslagen over de Burgerlijke Openbare Werken in Ned.-Indië over 1914 is nog verschenen het vierde gedeelte: Havenwezen; over 1915 deel II: Werken in het belang van de gezondheid; over 1915-16 het zesde gedeelte: Laboratoria voor materiaalonderzoek. Het zijn uitgaven van de Landsdrukkerij te Batavia.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

No. 11 van den 2en jaarg. bevat: Over het verloop, de degeneratie en regeneratie der melksapringen bij hevea, door P. E. Keuchenius. — Eenige verdere gegevens over het vetgehalte van ondernemingsrubber, door Dr. O. de Vries. — De wetenschappelijke basis van het occulteeren van Hevea brasiliensis, door Dr. W. Boblihoff.

Orang Peladang.

In het Nr. van 15 Febr. wordt een beknopt overzicht gegeven van het tweede Congres van het Indonesisch Verbond van Studeerenden, zoomede een overzicht eener brochure van den hr. B. Alkema over de Sarikat Islam. — Voorts heeft dit Nr. het vervolg van de aan „Ceres“ ontleende beschouwingen van den hr. P. L. Mohr: Het leven van den suikerchemist in Ned.-Indië.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 9: Definitie van de kwaliteit van ruwe beetwortel- en rietsuiker, door Dr. H. C. Prinzen Geerligts. — Dr. H. P. N. Muller. Azië gespiegeld. II. Malakka en China, besproken door Prof. J. C. van Eerde. — Nijverheid in Britsch-Indië. — Indische begroting. — De overzeesche handel en de oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verkeerswezen. — Verslagen van Maatschappijen, zoomede de overige wekelijkse rubrieken, benevens een van het Kol. Instituut (afd. Handelsmuseum) uitgaande opgave van recente literatuur over rubber.

Betrekkingen tusschen Nederland en Japan.

Het onlangs verschenen proefschrift van Mr. E. N. van Kleffens over de internationale betrekkingen tusschen Nederland en Japan (1605—heden) is opnieuw uitgegeven en wel als No. 5 van de „Uitgaven van de Japansche Commissie der Vereeniging tot verbreiding van kennis over Nederland in den Vreemde“ (Amsterdam, E. van der Vecht).

De Ingenieur.

No. 9 van dit weekblad bevat een van tal van afbeeldingen voorzien, uitvoerig opstel van ir. E. C. U. Hartman: „Mededeelingen omtrent de verzorging van den bovenbouw der bruggen in de lijn Goendih-Soerabaja der Ned.-Ind. Spoorweg Mij.“ Tekst eener den 27 Nov. Ao. Po. gehouden voordracht.

Indisch Tijdschrift voor Spoor- en Tramwegwezen.

Hoofdzakelijke inhoud van afl. 10, jaarg. 1918: Eenige bladzijden Indische spoorwegpolitiek. II: Van particuliere tot staatsexploitatie. Hoofdst. II. De Indische spoorwegconventie in de Volksvertegenwoordiging (vervolg). — Stations met drie verkeersrichtingen, door J. D. Wolterbeek. — De tramweg van Babat naar Djombang van de Babat-Djombang Stoomtram-Maatschappij (slot), door L. J. R. Geene. — Het toezicht op het geldelijk beheer der stations, door T. F. van Dorssen. — Het spoorwegongeluk te Temanggoeng op 12 Juli 1918, door ir. A. Meijers.

Verhandelingen Geol. Mijnbouwk. Genootschap.

Het zesde stuk van Deel I (Jan. 1919) van dit op onbepaalde tijden verschijnende periodiek, bestaat uit een geïll. verhandeling van den mijnng. J. van de Velde: Eenige bijzonderheden over het smeltbedrijf van de Mijnbouw Maatschappij „Paleh“, de eenige goudonderneming in Ned.-Indië welke haar goud en zilver niet geheel of gedeeltelijk wint door het cyanide proces.

Tijdschrift van het Kon. Ned. Aandr. Genootschap.

No. 2 van den loopenden jaargang opent met eene beschouwing van Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan over

denkbeelden der inlanders van den Indischen Archipel omtrent de geboorte van tweelingen. Eerst vermeldt schr. de stammen van welke het bekend is dat tweelinggeboorten voorkomen, daarna gaat hij na hoe en op welke wijze men zich het ontstaan van tweelingen voorstelt en vervolgens onderzoekt hij welke beteekenis de inlanders hechten aan de geboorte van tweelingen en hoe ze met zulke kinderen handelen, waarbij schr. in het licht stelt dat verreweg de meeste stammen de tweelinggeboorte verafschuwen of daarin een ramp zien voor de ouders en eventueel ook voor het dorp, waar zulk een bevalling plaats heeft.

Een volgend artikel (met kaart) is gewijd aan eene beschrijving van een tweetal landschappen op Timor, nl. Amarassi en Zuid-Beloe, het laatste door J. K. Bruijnjs. — Daarna vervolgt Dr. L. Rutten zijn verslag (loopende van Juni—Juli 1918) over de geologische expeditie op Ceram. — W. O. J. Nieuwenkamp schrijft „Iets over een mokko poeng djawah noerah (keteltrom) van Alor“ en over de verschillende soorten van mokko's van hetzelfde eiland.

Voorts bevat de rubriek literatuur nog eenige besprekingen van uitgaven over Indië (o.a. Schröder's werk over Nias, door Prof. J. C. van Eerde).

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 48: Ternatanten, door N. — Een avond in de „Komedi Stamboul“, door S. Kalf. — De Mentawai-eilanden, door K. (slot). — Humoresk, door C. O. van der Plas. — Instantanéetjes, genomen aan boord van de Noordam.

Man. A monthly Record of Anthropol. Science.

No. 12 van deel 18 (Dec. 1918) van dit maandschrift bevat een voor ethnografen belangwekkend geïllustreerd artikel van A. C. Haddon: The agricultural culture of the Kere-wa culture (Gulf of Papua).

Journal Asiatique.

De bekende schrijver Gabriel Ferrand publiceert in de jongste afl. van het Journal Asiatique het eerste gedeelte eener wetenschappelijke verhandeling, getiteld: Malaka, le Malayu et Malayur; deze studie verdient de volle belangstelling van historici en taalgeleerden. Blijkens de bronvermelding heeft de schr. ook met vrucht gebruik gemaakt van de Nederlandsche literatuur over het behandelde onderwerp.

Mededeelingen.

Van de Afdeling Utrecht en Omstreken:

Op de jaarlijksche algemeene vergadering, gehouden Donderdag 20 Febr. j.l., werden de beide volgens rooster aftredende Bestuursleden *Mevrouw van Oeveren-van Schaick* en *Mejuffrouw J. J. Lagers*, herkozen.

Tot afgevaardigde voor de algemeene vergadering der Vereeniging werd gekozen de Heer A. Groothoff en tot diens plaatsvervanger de Heer R. van Leent.

J. J. LAGER, Secretaris.

Voordracht met lichtbeelden op *Vrijdag 14 Maart*, des avonds 8 uur in het *Gebouw v. d. Nederl. Protestantenv. Bond, Boothstraat 7*, van den Weled. ZeerGel. Heer Dr. H. van Cappelle uit 's-Gravenhage.

Onderwerp: Suriname, zijne bevolking, zijn landbouw enz.

J. J. LANGER, Secretaris.

Van het Informatie-bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

Verpleegsters bij het Krankzinnigenwezen in in Nederlandsch-Indië.

Ter vervulling van de betrekking van verpleegster bij het krankzinnigenwezen in Nederlandsch-Indië moeten derwaarts worden uitgezonden eenige gediplomeerde krankzinnigenverpleegsters, die liefst niet jonger dan 30 en niet ouder dan 35 jaar zijn.

Aan deze betrekking is verbonden eene bezoldiging van f60 (zestig gulden) 's maands, met drie jaarlijksche verhoogingen van f10 (tien gulden) 's maands, tot eene maximum bezoldiging van f90 (negentig gulden) 's maands, benevens vrije huisvesting, voeding en geneeskundige behandeling.

Bij plaatsing op de Buitenbezittingen wordt eene toelage van f40 's maands boven de bezoldiging genoten.

Voor de berekening van wachtgeld, non-activiteitsbezoldiging, verlofsbezoldiging, pensioen en bijdragen aan het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren, wordt de bezoldiging verhoogd met f75, zijnde het bedrag der aan de gediplomeerde verpleegsters en verpleegsters toekomende materiele voordeelen.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen enz. staan de uit te zenden verpleegsters gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren.

Twintig jaren Indischen dienst geven aanspraak op pensioen; Rijks- en gemeentediens kunnen voor Indisch pensioen worden geldig gemaakt.

Het pensioen bedraagt dan per jaar driemaal de hoogste maandelijksche bezoldiging, genoten gedurende de 24 maanden.

Aan de uitzending naar Indië is verboden:
a. eene vergoeding ten bedrage van f700 (zevenhonderd gulden) voor uitrusting;
b. eene voorloopige bezoldiging van f100 (eenhonderd gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheeping naar Nederlandsch-Indië;
c. overtocht voor landsrekening in de tweede klasse. Zij die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen moeten zich zoo spoedig mogelijk aanmelden bij het Departement van Koloniën, onder overlegging van:
a. het diploma en zoo mogelijk getuigschriften;
b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

(Nederlandsche Staatscourant van 19 Februari 1919 no. 42).

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

INDISCHE UITRUSTINGEN

VOORDEELIGST ADRES:

AU BON MARCHE

A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Goud Heeren Anker Remontoir f 40.-
prima uurwerk.

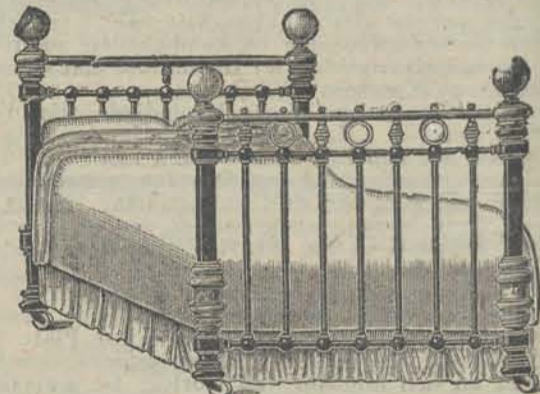
ARMAND HORLOGES.

GROOTSTE SORTERING. LAAGSTE PRIJZEN.
J. A. J. REMMERS, Prinsestraat 73a 's-Gravenhage....

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON 2535. DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

GEBR. HERS

Tuin-Architecten
JAVALAAN 27
& HILVERSUM &

bevelen zich aan voor Aanleg van Tuinen en Buitenplaatsen

John Kennis

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Weteringschans 251 Amsterdam

Magazijn geopend 9-6 uur. Telefoon N. 8321

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging OOST en WEST. Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in moderne talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Kopiër- en Vertaalwerk.

- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in Laan van Meerdervoort 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie, hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijnwijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch. — Staatsinstellingen van Ned. O. — en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering.
- S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
- IBRAHIM GELAR DATOEK TAN MALAKA, Gooilandsche weg 6, Bussum. — Maleisch. (Nadere informaties Ned.-Ind. Onderwijs- en Studiekas, Rokin 84, Amsterdam).
- P. DE HAAN, Gep. N.-I. Onderwijzer, Leeraar Handelsschool, Valkenboschkade 518, Den Haag. — Maleisch. — Land- en Volkenkunde.
- J. J. F. SCHREUEL, Gepens-Assistent-Resident, van Imhoffstraat 25, Den Haag. — Maleische taal- en letterkunde.
- B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Ned.-Indië.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B. Prijs: 1 exemplaar f 0.10, porto f 0.02; 50 ex. f 2.80, voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankieerkosten.
- b. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: 1 exemplaar 5 cent, porto f 0.01; 50 ex. f 2.—; voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankieerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar:

- a. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENZ; II. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.03 frankieerkosten.
- b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht). Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankieerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht). Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
 - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.

N.V. „REFORM”

Directeur: E. BOERMA.

Telefoon 647 - GRONINGEN - Heerenstraat 62

The first class Ladies and Gentlemen Tailoring.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF, 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.

Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumiëre, 1e Coupeuse, Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak. Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

N.V. Algem. Nederlandsch en Indisch Touristenbureau „KOSMOS”
Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Veenestraat, hoek Kettingstraat.
Hoofdagentschap voor NED.-INDIË: firma VOLLER-VREEDENBURGH, Weltevreden.

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
Amsterdam - Soerabaia - Hongkong - Kobe.
Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST
van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAIA.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië. Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Vleugels, Piano's Kunstspel-Piano's, Orgels
Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af. VLEUGELS „18.- „ „ „180.- „ „
REPARATIE - STEMMEN - RUIL.
Afdeling Gebruikte Instrumenten.
Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN.
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”,
Neutrale School voor M.U.L.O Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag.
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

